

Чернігівський державний педагогічний університет
імені Т.Г. Шевченка

*До 90-ліття Чернігівського державного педагогічного університету
імені Т.Г. Шевченка*

В.О. Дятлов, І.В. Кондратьєв, К.М. Ячменіхін

КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ
*Чернігівського державного педагогічного університету
імені Т.Г. Шевченка*

Чернігів
Сіверянська думка
2007

УДК 378.12+016:929
Д 99
ББК Ч489.514(4 укр)

Відповідальний редактор кандидат історичних наук,
доцент *О.Б. Коваленко*

Дятлов В.О., Кондратьєв І.В., Ячменіхін К.М.

Д 99 Кафедра всесвітньої історії Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Чернігів: Сіверянська думка, 2007. – 140 с.

ISBN 966-77-43-58-6

Науково-довідкове видання присвячено кафедрі всесвітньої (до 1998 р. – загальної) історії Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Книга містить парне історії кафедри, біографічні довідки про викладачів та бібліографію їхніх наукових праць. Наведено відомості про участь членів кафедри у наукових конференціях, а також перелік друкованих та магістерських робіт, виконаних на кафедрі за увесь період її існування.

Для науковців, викладачів, студентів, усіх, хто цікавиться вітчизняною та всесвітньою історією.

УДК 378.12-016:929
ББК Ч489.514(4 укр)

*Видання здійснено за підтримки народного депутата України,
доц. кафедри всесвітньої історії Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка В.В. Ткаченка*

*Рекомендовано до друку Вченою радою Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка
(протокол №6 від 31.01.2007 р.)*

ISBN 966-77-43-58-6

© Дятлов В.О., Кондратьєв І.В.,
Ячменіхін К.М., 2007
© Лозовий В.М., обкладинка, 2007

КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ:

колективний портрет на тлі доби

У 2006 р. Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, що успадкував давні традиції вищої гуманітарної освіти, святкує своє 90-річчя. Одним із базових підрозділів університету стала кафедра всесвітньої історії історичного факультету, яка минулого року відзначила меншу, але значиму для її викладачів та співробітників дату – 30 років з дня утворення. Згадаємо також, що у заснованому 1916 р. Чернігівському учительському інституті (пізніше його назва, статус і структура неодноразово змінювались) значну увагу приділяли вивченню всесвітньої історії. Чимало талановитих учених, зокрема, академік АН СРСР О.Л. Нарочницький, професор Московського університету М.М. Пікус, які у 20-х рр. ХХ ст. навчались у цьому закладі, внесли вагомий вклад у дослідження проблем всесвітньої історії.

Як відомо, у повоєнні часи історичний факультет був закритий, і лише 1972 р. відновив свою роботу. Нагоді на факультеті діяла тільки одна кафедра історії на чолі з медієвістом доцентом К.Г. Устіною, викладачі якої забезпечували викладання вітчизняної та всесвітньої історії.

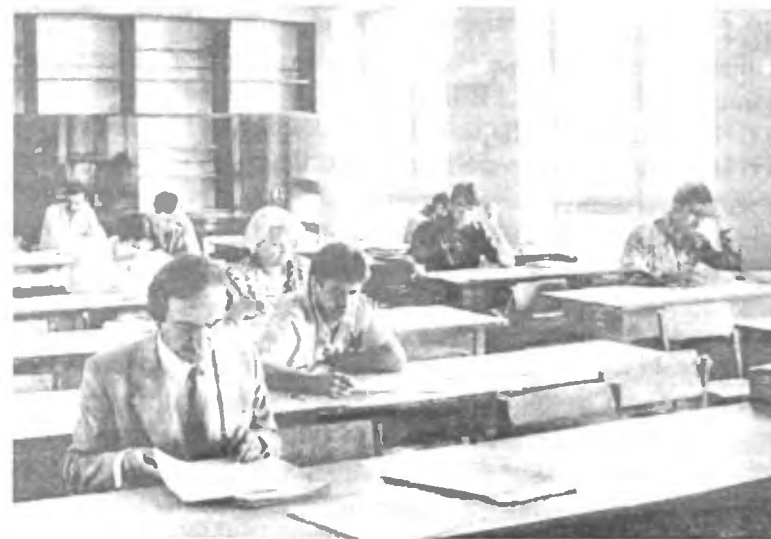
Кафедра загальної (з 1998 р. – всесвітньої) історії була створена в результаті поділу кафедри історії в серпні 1975 р.

Першим її завідувачем став доцент М.В. Тимчук. У 1976 р. його замінив професор В.М. Мельник, який з перервою обіймав цю посаду до жовтня 1984 р. До складу новоутвореної кафедри увійшли досвідчені науковці та педагоги. Так, у другій половині 70-х рр. на ній працювали доценти Е.В. Яковенко, К.Г. Устінова, Д.М. Букович, старші викладачі В.І. Онищенко та Г.Є. Греченко. На кафедру прийшли молоді викладачі – О.М. Уманець, В.О. Дятлов, М.О. Рудько, В.П. Глушенко, О.В. Рєв'якін, а згодом М.П. Колесник і В.М. Тандура.

Викладачі кафедри загальної історії на першотравневій демонстрації (1987 р.)

Робота кафедри впродовж другої половини 70 – першої половини 80-х рр. ХХ ст. була спрямована передусім на розробку базових лекційних курсів, підготовку висококваліфікованих наукових кадрів. Значна увага приділялася виховній роботі зі студентами. Усі члени кафедри були лекторами обласної організації товариства “Знання”.

Доцент В.О. Дятлов в читальному залі (1987 р.)

Викладачі брали участь у всесоюзних, республіканських та обласних наукових конференціях. Активно працювали студентські гуртки з археології, історії мистецтва та міжнародних відносин. Студенти А. Казаков, О. Черненко, О. Баранков згодом стали науковцями та викладачами. Щоліта кафедра організовувала археологічну практику студентів у складі Південно-Донської експедиції Ленінградського відділення Інституту історії матеріальної культури АН СРСР та Слов'янської експедиції Інституту археології АН УРСР. Традиційно підтримувався зв'язок із Седнівською середньою школою Чернігівського району, постійно проводились спільні засідання кафедри та педагогічної ради.

Кафедра розробляла комплексні теми "Вивчення класів і класової боротьби в курсах всесвітньої історії" та "Етичні питання в курсі медієвістики". Викладачі також брали участь у написанні тому "Історії міст і сіл УРСР" по Чернігівській області. Робота кафедри одержала позитивну оцінку під час перевірки комісією Міністерства освіти УРСР у квітні 1981 р.

Протягом 1984-1987 рр. кафедру очолювала доцент Е.В. Яковенко, а у 1987-1995 рр. – доцент В.О. Дятлов. У цей час помітно зросла чисельність викладачів кафедри, склад якої поповнили Т.П. Демченко, В.В. Ткаченко, С.Л. Масол, В.Г. Гломозда, Ю.В. Корзунова, О.І. Деркач, Ю.В. Паперний, О.М. Веремейчик.

Суттєвий перегляд навчальних планів та програм, відкриття на історичному факультеті нових спеціальностей та спеціалізацій (українознавство, соціальна педагогіка, психологія, туристично-краєзнавча робота, історія релігії, правознавство, англійська мова та література), запровадження ступеневої системи підготовки фахівців поставили перед колективом кафедри нові завдання. Значно зросло навчальне навантаження викладачів, змінилася його структура, поглибився диференційований підхід до викладання базових курсів.

У вересні 1995 р. завідувачем кафедри став професор К.М. Ячменіхін, який раніше працював на кафедрі історії слов'ян. На кафедру прийшли працювати вихованці факультету А.В. Ващенко, О.В. Кухарук, Т.В. Соломенна, І.В. Кондратьєв.

Тривало подальше нарощування науково-педагогічного потенціалу кафедри. Значною мірою цьому сприяло відкриття магістратури та аспірантури. Відповідний вишкіл здобули, зокрема І.В. Коваленко, О.О. Безугла (Захарова), О.Б. Стрілюк (Науменко), Л.А. Павленко, Г.С. Доманова, М.К. Кеда, Ю.М. Примаченко, Л.В. Іваненко, О.О. Коваленко.

В різні часи на посаді старшого лаборанта кафедри працювали Т.А. Отрошко, Л.М. Белоусова, В.В. Сасико, Н.М. Грищенко, О.В. Бурмака, Ю.В. Докторов, Ю.М. Примаченко, О.П. Соловійова.

На сьогодні на кафедрі працюють 14 викладачів, у тому числі професори В.О. Дятлов та К.М. Ячменіхін, доцент А.В. Ващенко, В.В. Ткаченко, О.М. Уманець, Т.В. Соломенна

І.В. Кондратьєв, старший викладач М.К. Кеда та асистенти Г.С. Доманова, Л.А. Павленко, О.Б. Стрілюк, О.О. Захарова, Л.В. Іваненко, О.О. Коваленко. В аспірантурі навчаються І.В. Коваленко, Ю.М. Примаченко, А.В. Машенко, Р.М. Рудько.

Середній вік викладачів кафедри становить близько 40 років, що дозволяє їй динамічно розвиватися. Провідні доценти кафедри працюють над докторськими дисертаціями, зокрема завершив навчання в докторантурі доцент В.В. Ткаченко, розпочала роботу над докторською дисертацією доцент О.М. Веремейчик.

Викладачі кафедри всесвітньої історії забезпечують викладання всесвітньої історії від найдавніших часів до сьогодення: історії стародавнього світу (доц. В.В. Ткаченко, ас. О.О. Захарова, ас. О.Б. Стрілюк, ас. О.О. Коваленко), історії середніх віків та раннього нового часу (доц. О.М. Уманець, доц. І.В. Кондратьєв, ст. викладач М.К. Кеда, ас. Л.А. Павленко), нової історії (проф. В.О. Дятлов, доц. І.В. Кондратьєв, ас. Л.А. Павленко, ас. Г.С. Доманова), новітньої історії (доц. А.В. Ващенко, доц. Т.В. Соломенна, ас. О.Б. Стрілюк, ас. Л.В. Іваненко), історіографії всесвітньої історії (проф. К.М. Ячменіхін), історії міжнародних відносин (доц. Т.В. Соломенна). Викладачі кафедри також розробили спецкурси "Європейський вибір України" (доц. А.В. Ващенко), "Історія релігій Сходу" (доц. І.В. Кондратьєв), "Історія християнства" (ас. Г.С. Доманова), "Історія християнської архітектури" (доц. О.М. Уманець), "Історія церковного мистецтва" (ас. О.О. Захарова), "Соціологія релігій" (доц. Т.В. Соломенна). Крім того, у магістратурі історичного факультету члени кафедри викладають курси "Основні тенденції розвитку сучасної історіографії всесвітньої історії" (проф. К.М. Ячменіхін), "Історія стародавнього світу: людський вимір" (доц. В.В. Ткаченко), "Міжнародні відносини в Європі в період раннього Нового часу (кінець XV – перша половина XVII ст.)" (доц. О.М. Уманець), "Історична комунікологія" (проф. В.О. Дятлов). З 2005 р. кафедра безпосередньо опікується підготовкою студентів факультету, які оволодівають спеціалізацією "історія релігій".

За останні роки значно зріс професійний рівень викладацького складу, активно ведеться науково-дослідна робота, результати якої представлені серйозними публікаціями, виступами на міжнародних, всукраїнських, регіональних наукових конференціях. Професор В.О. Дятлов є членом спеціалізованих вчених рад у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна та Національному університеті "Києво-Могилянська Академія". 2006 р. ВАК України ухвалив рішення про відкриття Спеціалізованої вченої ради у Чернігівському державному педагогічному університеті імені Т.Г. Шевченка. Головою новоствореної ради став професор В.О. Дятлов, членами ради – професор К.М. Ячменіхін, доценти А.В. Ващенко та В.В. Ткаченко. Викладачі кафедри готують відгуки на автореферати дисертаційних досліджень науковців з інших міст України та Росії, залучаються до їх апробації в якості офіційних опонентів.

Значну увагу викладачі приділяють навчально-методичній роботі, яка спрямована на подальше підвищення рівня викладання кафедральних дисциплін. Це здійснюється шляхом створення електронних версій лекційних курсів, обговорення текстів лекцій на засіданнях кафедри, проведення відкритих занять. Доц. В.М. Тандура підготував навчально-методичні посібники з історії світової цивілізації (XX століття) (1998 р.), історії міжнародних відносин (1998, 2002 рр.), історії країн Азії та Африки нового та новітнього часу (2000 р.). Доц. В.В. Ткаченко – автор навчально-методичного посібника з історії стародавнього світу (1998, 2005 рр.). Доц. А.В. Ващенко розробила навчально-методичні посібники для студентів з новітньої історії країн Європи та Америки (2005 р.), проф. В.О. Дятлов та ас. О.Б. Стрілюк – з нової історії країн Європи та Америки (2005 р.), доц. І.В. Кондратьєв – з історії країн Азії та Африки у середні віки та з історії релігій Сходу (2004, 2005 рр.), доц. Т.В. Соломенна – з соціології релігії (2006 р.).

Лекційні курси професорів В.О. Дятлова, К.М. Ячменіхіна, доцентів О.М. Веремейчик, В.В. Ткаченка, А.В. Ващенко, І.В. Кондратьєва, відрізняються високим науково-методичним рівнем і

мають виразний авторський характер. Вміння привернути увагу студентів до головних проблем сучасної методології та історіографії всесвітньої історії демонструють на семінарських заняттях доцент Т.В. Соломенна, старший викладач М.К. Кеда, асистенти Л.А. Павленко, О.О. Захарова, О.М. Стрілюк.

Викладачі кафедри керують курсовими, бакалаврськими, дипломними та магістерськими роботами, проводять педагогічну практику студентів історичного факультету. Основною формою залучення студентів до наукової роботи залишаються проблемні дослідницькі групи, які очолюють професор К.М. Ячменіхін, доценти О.М. Уманець, А.В. Ващенко, І.В. Кондратьєв.

Постійно проводяться засідання науково-методичного семінару кафедри, на яких розглядаються актуальні питання навчально-методичної, наукової та виховної роботи. Під керівництвом професора К.М. Ячменіхіна на кафедрі працює спецсемінар, учасники якого – студенти старших курсів, магістратури, аспіранти та молоді викладачі кафедри, вивчають питання соціально-економічної та політичної історії Росії XIX-XX ст.

*Засідання науково-методичного семінару
кафедри всесвітньої історії (2006 р.)*

Протягом останніх років кафедра підтримує творчі зв'язки з Чернігівською середньою школою-коледжіумом № 11 та Хмельницькою середньою школою Чернігівського району. Постійно проводяться спільні засідання кафедри та педагогічних рад, на яких обговорюються проблеми покращення викладання історії в школі та вузі. Особлива увага приділяється проведенню педагогічної практики.

*Професору Ячменіхін К.М. проводить спецсеминар
"Особливі проблеми соціально-економічної та політичної історії
Росії XIX – початку XX ст."*

Науковий доробок викладачів кафедри всесвітньої історії становить близько півтисячі наукових та науково-методичних публікацій – монографій, статей, тез доповідей і повідомлень. Проф. В.О. Дятлов плідно вивчає історію Європи раннього нового часу, доц. О.М. Веремейчик – середньовічну археологію, доц. О.М. Уманець – ранню етнічну історію Центрально-Східної Європи, ст. викладач М.К. Кеда – проблеми історіографії всесвітньої історії, доц. І.В. Кондратьєв – історію української шляхти ранньомодерної доби.

На кафедрі активно розробляються різноманітні аспекти історії Росії XIX – початку XX ст. Проф. К.М. Ячменіхін – провідний вітчизняний спеціаліст з історії військових поселень. Доц. Т.В. Соломенна досліджує діяльність О.А. Аракчєєва. Система управління Російської імперії кінця XIX – початку XX ст. стала об'єктом наукових студій доц. А.В. Вашенко. Під керівництвом проф. К.М. Ячменіхіна історією Росії займаються асистенти та аспіранти кафедри О.О. Захарова, О.Б. Стрілюк, Ю.М. Примаченко. У науковому доробку доц. В.В. Ткаченка чільне місце посідають студії з історії голодомору 1932-1933 рр., вітчизняного комунітарного руху, наукового життя України у довоєнний час.

Викладачі кафедри регулярно беруть участь у міжнародних, всеукраїнських і регіональних наукових конференціях. Традиційним стало проведення на базі кафедри Міжнародного семінару "Проблеми всесвітньої історії: держава та суспільство в історичній ретроспективі", в якому беруть участь науковці України, Росії та Білорусі.

*Відкриття III Міжнародного семінару "Проблеми всесвітньої історії:
держави та суспільство в історичній ретроспективі" (2006 р.)*

Кафедра всесвітньої історії, яка нещодавно відзначила свій тридцятилітній ювілей, перетворилася у помітний науково-педагогічний осередок. Спираючись на кращі традиції минулого колектив кафедри успішно вирішує нові завдання. Зокрема, за проваджуються нові інформаційні технології, здійснюється перехід до кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Наявний науково-педагогічний потенціал дозволяє колективу кафедри із впевненістю дивитися у майбутнє.

БІБЛІОГРАФІЯ НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ КАФЕДРИ
ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

До бібліографії наукових праць включено публікації, оприлюднені під час роботи викладачів та співробітників на кафедрі всесвітньої історії.

Кафедра всесвітньої історії

БУКОВИЧ
ДМИТРО МИХАЙЛОВИЧ

Народився 11 квітня 1928 р. у с. Велятин Хустського району Закарпатської області. 1953 р. закінчив Ужгородський державний університет. Працював у школах Ужгорода вчителем історії, певний час очолював Дитячу спортивну школу "Червона зірка". У 1974 р. в Ужгородському державному університеті захистив кандидатську дисертацію "Антинародна діяльність уніатської церкви на Закарпатті: 1919-1945 рр." (науковий керівник – кандидат історичних наук Ю.Ю. Сливка).
1976 р. – старший викладач, а з 1980 р. – доцент кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Викладає по всій Україні історію країн Європи та Америки, історію міжнародного робітничого та комуністичного руху, вивчає східну політику Ватикану у модерний час. Організував студентський науковий гурток з історії міжнародних відносин. 1987 р. повернувся на Закарпаття, надалі працював у Закарпатському обласному інституті підвищення кваліфікації вчителів.

Діяльність уніатської церкви в Закарпатті // Документи розповідають. – Ужгород, 1971. – С.7-8.

Кому вони служили // Людина і світ. – 1971. – №9. – С.11-13.

Павутина помилок. – Ужгород, 1974.

Блискавки над Карпатами // Людина і світ. – 1978. – №1. – С.12-15.

Під покровительством чорного ордену // Людина і світ. – 1981. – №6. – С. 14.

Ехо Авроры // Наука и религия. – 1978. – №2. – С. 73-74.

З пролетарською солідарністю // Календарь-78. – Ужгород, 1977. – С. 55 (угорською мовою).

Боротьба за людину // Календарь-78. – Ужгород, 1977. – С.73-74 (угорською мовою).

Штовхачі реакції / М.Гайдош // Календарь-78. – Ужгород, 1977. – С. 136-137 (угорською мовою).

На службі венгерського предагітизма // Календарь-79. – Ужгород, 1978.

Унія на службі реакції / А.Гайдош, М.Гайдош – Ужгород, 1980. – 128 с. (угорською мовою).

Самолюбиві плани // Календарь-1981. – Ужгород, 1980. – С.82-83 (угорською мовою).

Антинародна діяльність ордену василіан / Календарь-82. – Ужгород, 1981. – С. 108-109 (угорською мовою).

Изучение материалов XXVI съезда КПСС на уроках новейшей истории в школе. – Чернигов, 1982. – 47 с.

Методика изучения некоторых проблем классов и классовой борьбы // Тезисы докладов и сообщений Всесоюзной научно-практической конференции "Пути совершенствования учебно-воспитательного процесса учителей истории". – Луцк, 1984. – С. 176-178.

ВЕРЕМЕЙЧИК
ОЛЕНА МИХАЙЛІВНА

Народилася 28 квітня 1964 р. у Чернігові. Після закінчення в 1981 р. середньої школи № 3 працювала у відділі археології Чернігівського історичного музею спочатку лаборантом, з 1986 р. – науковим співробітником, а з 1989 р. – старшим науковим співробітником. Водночас навчалася на заочному відділенні історичного факультету Гомельського державного університету імені Ф. Скорини, який закінчила 1988 р. У 1989 р. очолила відділ Чернігівського археологічного центру (пізніше – Археологічного центру Лівобережжя). Протягом 1989-1993 рр. навчалася в аспірантурі Інституту археології НАН України. У 1994 р. там же захистила кандидатську дисертацію “Сільські поселення IX-XIII вв. в межиріччі нижньої течії Десни та Дніпра” (науковий керівник – доктор історичних наук О.П.Моця). У 1993 р. працювала асистентом кафедри історії Ніжинського пединституту імені М.В.Гоголя. З 1994 р. – старший викладач, а з 1997 р. – доцент кафедри всесвітньої історії Чернігівського пединституту імені Т.Г.Шевченка. Викладала історію середніх віків та спеціалізовані курси “Населення та матеріальна культура Європи в X – XIII ст.”. Систематично бере участь в археологічних експедиціях Українського товариства охорони пам’яток історії та культури, Чернігівського історичного музею, Інституту археології НАН України, Кримського філіалу Інституту археології НАН України, Інституту археології РАН, наукових конференціях на теренах України, Білорусі, Росії. У 2001 р. брала участь у роботі Міжнародної школи гуманітарних наук “Візантія і візантологія” у Варшаві (Польща). У 2005 р. вступила до докторантури. Працює над дисертацією “Село Чернігівського Полісся X – XIII ст.”.

Древнерусские сельские поселения в верховьях р. Белоус / Шекун А.В. // Раннесредневековый город и его округа. – М., 1995. – С. 151-156.

Топографія і площа селищ IX – першої половини XIII ст. межиріччя нижньої течії Десни і Дніпра // Археологічні старожитності Подесення. – Чернігів, 1995. – С. 25-30.

Колодязі на давньоруських сільських поселеннях / Готун І.А. // Археологія. – 1995. – № 4. – С. 82-94.

Матеріальна культура сільського населення IX – першої половини XIII ст. межиріччя нижньої течії Десни та Дніпра // Тези доповідей української делегації на VI Міжнародному конгресі слов’янської археології. – К., 1996. – С. 68-70.

Архітектурний вигляд давньоруського села Чернігово-Сіверської землі / Готун І.А. // Сіверянський літопис. – 1996. – № 5. – С. 12-22.

Архітектурний вигляд давньоруського села Чернігово-Сіверської землі. Стаття друга. / Готун І.А. // Сіверянський літопис. – 1996. – № 6. – С. 64-75.

Археологічні старожитності урочища Сомів Хвіст // Людина, суспільство, культура: історія та сучасність. Матеріали ювілейної наукової конференції, присвяченої 80-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту імені Т.Г.Шевченка. – Чернігів, 1996. – С. 18-19.

З історії вивчення давньоруських пам’яток поблизу Малего Листвена // Любецький з’їзд князів 1097 р. в історичній долі Київської Русі: Матеріали Міжнародної наукової конференції присвяченої 900-літтю з’їзду князів Київської Русі у Любечі. – Чернігів, 1997. – С. 179-181.

Поселення Ліскове у верхів’ях р.Білоус / Шекун О.В. // Південноруське село IX – XIII ст. – К., 1997. – С. 69-98.

Географічне середовище і розміщення сільського населення межиріччя нижньої Десни та Дніпра у IX – XIII ст. // Україна і Росія в панорамі століть. – Чернігів, 1998. – С. 51-65.

Давньоруське поселення Ліскове / Шекун О.В. – Чернігів, 1999. – 182 с.

Дипломні роботи з історії: Методичні рекомендації / Онищенко В.І., Ячменіхін К.М. – Чернігів, 1999. – 32 с.

Дружинні старожитності з поселення Ліскове // Дружинні старожитності Центрально-Східної Європи VIII – XI ст. – Чернігів, 2003. – С. 17-25.

Лівобережне Полісся // Село Київської Русі (за матеріалами південноруських земель) – К., 2003. – Глава 2. – С. 4-26.

Предметы южного импорта на сельских поселениях междуречья низовой Десны и Днепра // Сугдейский сборник. – К.; Судак, 2004. – С. 389-401.

Браслеты и перстни из сельских поселений X – первой половины XIII веков междуречья низовой Десны и Днепра // Ювелирное искусство и материальная культура – СПб., 2004. – С. 33-34.

Своєрідність давньоруського поселення в урочищі Овраменків Круг / Пашкевич Г. // Археологічні дослідження Львівського університету. – Львів, 2004. – Вип. 7. – С. 270-279.

Стеклянные браслеты сельских поселений центральных регионов Черниговской земли // Ювелирное искусство и материальная культура: Тезисы докладов. – Санкт-Петербург, 2005. – С. 25-26.

Сельские поселения конца IX – первой половины XIII вв. Черниговского Полесья // Сельская Русь в IX-XIV вв. От новых методов изучения к новому пониманию. – Кириллов, 2005. – С. 68-70.

Византийские амфоры на сельских поселениях Черниговщины / Коваль В.Ю. // Наукові записки з Української історії: Збірник наукових статей присвячений пам'яті В.В. Седова. – Переяслав-Хмельницький, 2005. – Вип. 16. – С. 47-56.

Предметы христианского культа XI-XIII вв. на сельских поселениях Черниговского Полесья // Славяно-русское ювелирное дело и его истоки: Международная научная конференция, посвященная 100-летию со дня рождения Г.Ф. Корзухиной: Тезисы докладов. – Санкт-Петербург, 2006. – С. 125-129.

Розвідкові роботи І.І. Лятушкіна в Шестовиці на Чернігівщині // Русь на перехресті світів: Міжнародні впливи на формування давньоруської держави IX-XI ст. – Чернігів, 2006. – С. 33-39.

ВАЩЕНКО

АЛЛА ВАСИЛІВНА

Народилася 24 квітня 1969 року у м. Чернігові. У 1992 р. закінчила історичний факультет Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. У 1992-1993 рр. працювала вихователем у дитячому садку, у 1993-1995 рр. – вчителем історії Чернігівської середньої школи №30. Протягом 1995-1996 рр. перебувала на посаді асистента кафедри всесвітньої історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. У 1996-1999 рр. навчалася в аспірантурі Чернігівського педуніверситету імені Т.Г. Шевченка. У 2002 р. у Харківському державному університеті імені В.Н. Каразіна захистила кандидатську дисертацію "Інститут земельних начальників Російської імперії кінця XIX – початку XX ст." (науковий керівник – доктор історичних наук, професор К.М. Ячменіхін). З 1999 р. – асистент, з 2002 р. – старший викладач, а з 2004 р. – доцент кафедри всесвітньої історії Чернігівського педуніверситету імені Т.Г. Шевченка. У 2002 р. перебувала на посаді заступника декана історичного факультету з навчальної роботи. Викладає повітряно історію країни Європи та Америки. Як член Ради молодих учених факультету бере участь у підготовці та проведенні студентських наукових конференцій.

Соціальне обличчя земського начальника // Сіверянський літопис. – 2001. – № 2. – С. 80-88.

Інститут земських дільничних начальників у контексті реформування системи органів місцевого управління Російської імперії у 80-90-х рр. XIX ст. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Серія: Історичні науки. – 2001. – Вип. 57. – С. 64-68.

Система адміністративного управління селянами після реформи 1861 р. // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2001. – Вип. 17. – С. 91-94.

Інститут земських дільничних начальників у системі місцевого суду (друга половина XIX ст.) // Сіверянський літопис. – 2002. – № 2. – С. 84-91.

“Положення про земських дільничних начальників” у контексті контрреформ уряду Олександра III // Україна і Росія в панорамі століть: Збірник наукових праць на пошану проф. К.М. Ячменіхіна. – Чернігів, 1998. – С. 179-187.

Розбудова органів селянського громадського самоврядування (законодавчий аспект) // Український селянин: Праці науково-дослідного інституту селянства. – Черкаси, 2001. – Вип. 2. – С. 65-69.

Вплив консервативних поглядів О.Д. Пазухіна на законодавчий процес другої половини XIX ст. // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 15. – Серія “Історичні науки”. – № 1. – Чернігів, 2002. – С. 51-55.

Волосний суд у правовому полі Російської імперії у пореформеній період // Історична наука: проблеми розвитку: Матеріали конференції: Всесвітня історія. – Луганськ, 2002. – С. 16-19.

Особливості функціонування інституту земських начальників Російської імперії в українських губерніях // Україна і Росія: досвід історичних зв'язків та перспективи співробітництва: Збірник наукових праць. – Кривий Ріг, 2004. – С. 33-38.

Курс “Всесвітньої історії (Новітній період)” у контексті гуманітарної освіти у профільних загальноосвітніх навчальних закладах // Діяльність навчального закладу як умова розбудови освітнього простору регіону: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Чернігів, 2004. – С. 94-96.

Губернське присутствіє у системі управління Російської імперії кінця XIX – початку XX ст. // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 27. – Серія “Історичні науки”. – № 2. – Чернігів, 2004. – С. 56-61.

Повітові з'їзди земських начальників у системі органів управління Російської імперії кінця XIX – початку XX ст. // Література і культура Полісся. – Ніжин, 2005. – С. 31-39.

Новітня історія країн Європи та Америки. 1918-1945 рр.: Навчально-методичний посібник для студентів історичних факультетів III-IV рівнів акредитації // Чернігів, 2005. – 44 с.

Новітня історія країн Європи та Америки. 1945-2005 рр.: Навчально-методичний посібник для студентів історичних факультетів III-IV рівнів акредитації // Чернігів, 2005. – 60 с.

ГЛОМОЗДА
ВОЛОДИМИР ГРИГОРОВИЧ

Народився 1 січня 1956 р. у Свердловську (Російська Федерація). У 1977 р. закінчив історичний факультет Чернігівського педінституту імені Т.Г.Шевченка. У 1977-1979 рр. перебував на військовій службі. З 1979 р. працював учителем історії в середніх загальноосвітніх навчальних закладах Чернігова. Деякий час перебував на посаді заступника директора з навчально-виховної роботи Чернігівської середньої школи №30. З жовтня 1987 р. працював асистентом кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Викладав новітню історію країни Європи та Америки. У 1990 р. вступив до аспірантури Науково-дослідного інституту педагогіки Академії педагогічних наук УРСР. Зараз займається підприємницькою діяльністю.

* * *

Наступність форм та методів навчання в старших класах середньої школи і на початковому етапі вищої школи // Педагогічна спадщина Н.К. Крупської і сучасна школа. – Чернігів, 1989. – С. 177-178.

Альтернативи в історії // Преподання історії в школі – 1991. – № 5. – С. 12-18.

Вивчення тем інтегративного характеру як засіб формування діалектичного мислення // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції присвяченої 75-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту імені Т.Г. Шевченка. – Чернігів, 1991. – Ч.1. – С. 17-19.

Вивчення тем інтегративного характеру як спосіб здійснення міжпредметних зв'язків // Педагогіка. – К., 1991. – Вип. 30. – С. 17-21.

ГЛУЩЕНКО
ВАЛЕНТИНА ПЕТРІВНА

Народилася 11 грудня 1952 р. у м. Бахмач Чернігівської області. У 1974 р. закінчила історичний факультет Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Працювала учителем історії та суспільствознавства Халаявінської середньої школи Чернігівського району. Протягом 1975-1976 рр. перебувала на посаді методиста Бюро подорожей та екскурсій Чернігівської обласної ради з туризму. Деякий час працювала старшим лаборантом Інституту археології АН УРСР у Києві. З 1976 р. – асистент кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. За сумісництвом працювала старшим консультантом Правління Чернігівської обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Протягом 1980-1982 рр. працювала науковим співробітником кафедри загальної історії, старшим лаборантом кафедри музики, методистом заочного відділу Чернігівського педінституту імені Т.Г.Шевченка. З 1983 р. – асистент, з 1987 р. – старший викладач, з 1992 р. – доцент кафедри загальної історії. Викладала допоміжні історичні дисципліни та нову історію країни Європи й Америки. Брала участь в археологічних експедиціях, що досліджували пам'ятки першої половини I тис. н.е. в Дністро-Бузькому регіоні та античні пам'ятки Північного Причорномор'я. У 1989 р. в Інституті археології АН СРСР (м.Москва) захистила кандидатську дисертацію "Римська монета у Східній Європі" (науковий керівник – доктор історичних наук В.В. Кропоткін). У 1996 р. виїхала до США, тині живе і працює в Нью-Йорку.

Оповідіє давнина / Кузнецов Г., Шиганов А. // Пам'ятники України. – 1978. – №1. – С. 18-19.

До питання про комплексне вивчення археологічних і нумізматичних пам'яток (на матеріалах Лукошинського скарбу) // Матеріали до Зводу пам'яток історії та культури народів СРСР по Українській РСР. – К., 1984. – Вип. I. – С. 29.

Римські монети на Чернігівщині // Перша Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства: Тези доповідей. – Чернігів, 1985. – С. 91-92.

До питання про римський імпорт у Подесенні // Друга Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства: Тези доповідей. – Чернігів; Ніжин, 1988. – Вип. 2. – С. 10.

Римские монеты в денежном обращении городов Северного Причерноморья // Торговля и мореплавание в бассейне Чёрного моря в древности и средние века: Межвузовский сборник научных трудов. – Ростов-на-Дону, 1988. – С. 43-51.

Белорусское Полесье в древнеримских источниках // Первая Гомельская областная научная конференция по историческому краеведению: Тезисы докладов. – Гомель, 1989. – С. 78-80.

Новый клад римских денариев // Вестник древней истории. – 1989. – №2. – С. 68-74.

Клад римских денариев из с. Лукнещина // Нумизматика и эпиграфика: Сборник научных трудов. – М., 1989. – Т. 15. – С. 19-52.

Методика дослідження римських нумізматичних джерел в контексті історії народів Східної Європи першої половини I тис. н. с. // Питання вітчизняної та зарубіжної історії: Тези доповідей. – Чернігів, 1991. – С. 3.

Методичні рекомендації до практичних занять з хронології по визначенню дат історичних подій в історії Східної Європи // Питання педагогіки та методики вищої школи: Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції. – Чернігів, 1992. – С. 27-28.

Sfery rozprzestwienia monet rzymskich w Europie Wschodniej // Wiadomosci numizmatyczne. – 1993. – R. XXXVII. – Z. 1-2. – S. 1-14.

Дещо про топоніміку Чернігівщини // Проблеми історичного і географічного краєзнавства Чернігівщини. – Чернігів, 1995. – Вып. 3. – С. 8-12.

ГРЕЧЕНКО

ГРИГОРІЙ ЄЛИСЕЙОВИЧ

Народився 6 лютого 1936 р. в с. Литовівка Варвинського району Чернігівської області. У 1956 р. закінчив Новгород-Сіверське педагогічне училище імені К.Д. Ушинського. Викладав фізичне виховання у Варвинській середній школі. У 1957-1958 рр. – другий секретар Варвинського райкому ЛКСМУ. Протягом 1958-1963 рр. навчався на історико-філософському факультеті Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. З серпня по листопад 1963 р. працював науковим співробітником архівного відділу Чернігівського облвиконкому. З листопада 1963 по липень 1964 р. – завідувач кабінету марксизму-ленінізму кафедри загальнонаукових дисциплін Чернігівського філіалу Київського політехнічного університету. З 1965 р. – вчитель історії, суспільствознавства та географії Ведичівської середньої школи Чернігівського району, з 1973 р. – Чернігівської середньої школи №22. Протягом 1974-1982 рр. працював асистентом кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Вів заняття з методики викладання суспільствознавства та нової історії країн Європи та Америки. Був членом збірної команди інституту з волейболу та легкої атлетики. З 1982 р. працював вчителем історії Чернігівської середньої школи №12. Помер 19 травня 2002 р.

Варва // История городов и сел. УССР. Черниговская область. – К., 1983. – С. 245-255.

Всидильцы // История городов и сел. УССР. Черниговская область. – К., 1983. – С. 294.

Ичня // История городов и сел. УССР. Черниговская область. – К., 1983. – С. 287-299.

Короп // История городов и сел. УССР. Черниговская область. – К., 1983. – С. 355-363.

ДЕМЧЕНКО

ТАМАРА ПАВЛІВНА

Народилася 6 грудня 1948 р. у с. Ведмеже Роменського району Сумської області. У 1971 р. закінчила історичний факультет Київського державного університету імені Т. Шевченка. Протягом 1971-1975 рр. працювала вчителькою історії та суспільствознавства Великобубнівської середньої школи Роменського району Сумської області. З вересня 1975 р. по січень 1986 р. – асистент, старший викладач кафедри історії СРСР та УРСР Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. У травні 1984 р. в Інституті історії АН УРСР захистила кандидатську дисертацію "Культурно-просвітницька діяльність відділень Російського технічного товариства на Україні в 1870-1914 роках" (науковий керівник – кандидат історичних наук О.І. Лугова). Протягом 1986-1988 рр. – лектор Чернігівського обкому Компартії України. У 1988-1991 рр. – старший викладач кафедри загальної історії Чернігівського державного педагогічного інституту імені Т.Г.Шевченка. Викладала історію світової культури та історію міжнародних відносин. З червня 1991 р. – доцент кафедри історії та археології України.

ДЕРКАЧ (КАПЛЯ)
ОЛЬГА ІВАНІВНА

Народилася 4 червня 1967 р. у Чернігові. У 1989 р. закінчила історичний факультет Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Протягом 1989-1990 рр. працювала вчителем історії у навчальних закладах Чернігова. З серпня 1990 р. – асистент кафедри загальної історії. Вела практичні заняття з історії середніх віків та допоміжних історичних дисциплін. У 1994 р. звільнилася з посади і зайнялася підприємницькою діяльністю.

* * *

Історія розкольніцького руху XVII – XVIII ст. на Лівобережній Україні на сторінках “Черниговских епархиальных известий” // Питання вітчизняної та зарубіжної історії. – Чернігів, 1991. – С. 39-40.

ДОМАНОВА
ГАННА СЕРГІЇВНА

Народилася 18 червня 1975 р. у м. Чернігові. У 1997 р. закінчила історичний факультет Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Працювала вчителем народознавства Чернігівської середньої школи №1. Протягом 1998-2002 рр. навчалася в аспірантурі при кафедрі історії та археології України Чернігівського педуніверситету імені Т.Г. Шевченка. З березня 2001 р. – провідний археограф Інституту української археографії та джерелознавства імені М.С.Грушевського НАН України (з жовтня 2003 р. за сумісництвом). З 2003 р. – асистент кафедри всесвітньої історії. Викладає нову історію Європи та Америки, історію християнства. Під керівництвом доц. О.Б. Коваленка працює над кандидатською дисертацією з історії Чернігівського магістрату у другій половині XVII-XVIII ст.

* * *

До питання про земельну власність Чернігівського магістрату (друга половина XVII-XVIII ст.) // Сіверянський літопис. – 1999. – №6. – С. 36-46.

Чернігівський магістрат: генеза, структура, функції (друга половина XVII – XVIII ст.) // Сіверянський літопис. – 2000. – №2. – С. 34-42.

До питання про становище та чисельність міщанства Чернігова (друга половина XVII-XVIII ст.) // Історія України. Мало-

відомі імена, події, факти: Збірник статей. – К., 2000. – Вип. 11. – С. 43-49.

Документальні джерела з історії Чернігівського магістрату // Історія України. Маловідомі імена, події, факти: Збірник статей. – К.; Донецьк, 2001. – Вип. 19. – С. 306-311.

Актові книги Чернігівського магістрату // Література та культура Полісся: Збірник наукових праць. – Ніжин, 2002. – Вип. 21 – С. 48-52.

Урядовці Чернігівського магістрату (друга половина XVII-XVIII ст.) // Сіверянський літопис. – 2003, – №1. – С. 29-39.

Королівські привілеї, царські грамоти та гетьманські універсали Чернігівського магістрату // Місцеве самоврядування та статутне право в Україні. – Чернігів, 2003. – С. 53-60.

Історія архіву Чернігівського магістрату // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім'я Т.Г. Шевченка. – Вип. 27. – Серія "Історичні науки". – № 2. – Чернігів, 2004. – С. 27-32.

Чернігівський магістрат як судова установа // Література та культура Полісся: Збірник наукових праць. – Ніжин, 2005. – Вип. 29. – С. 64-70.

Стосунки Чернігівського магістрату з представниками Російського уряду (друга половина XVII – XVIII ст.) // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім'я Т.Г. Шевченка. – Вип.33. – Серія "Історичні науки". – № 3. – Чернігів, 2006. – С. 15-22.

ДЯТЛОВ

ВОЛОДИМИР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Народився 5 січня 1951 р. у с. Бучки Новгород-Сіверського району Чернігівської області. У 1977 р. закінчив історичний факультет Харківського державного університету (зараз – Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна). З вересня 1977 р. – асистент, з 1982 р. – старший викладач кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. 1983 р. у Харківському державному університеті захистив кандидатську дисертацію "Реформаційний рух у містах Саксонії і Тюрингії в 1521-1524 рр." (науковий керівник – кандидат історичних наук, доцент Ю.О. Голубкін). З 1985 р. – доцент, з вересня 1987 р. – завідувач кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. З 1995 р. працює проректором університету з наукової роботи і за сумісництвом – доцентом, а з 1998 р. – професором кафедри всесвітньої історії. У 1996 р. стажувався у Потсдамському університеті (Німеччина). У 1998 р. в Інституті української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України захистив докторську дисертацію "Нижчі верстви населення німецького міста і Реформація (друга половина XV – перша половина XVI ст.)". Викладає нову історію країн Європи і Америки, розробив авторський спецкурс з історичної комунікології. У співавторстві з О.Б. Коваленком підготував програму з курсу історіографії всесвітньої історії, затверджену Міністерством освіти України. Входить до складу Експертної ради з історичних наук Міністерства освіти і науки України, член Спеціалізованих вчених рад по

захисту дисертацій при Харківському національному університеті та Національному університеті „Києво-Могилянська академія”. У 2006 р. очолив новостворену Спеціалізовану вчену раду при Чернігівському педуніверситеті імені Т.Г. Шевченка. Член редколегій фахових наукових видань (“Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка”, “Вісник Дипломатичної Академії України”, “Сіверянський літопис”, “Література та культура Полісся”). член Міжнародної наукової асоціації істориків-дослідників раннього Нового часу. Бере активну участь в організації та проведенні міжнародних, всеукраїнських та міжвузівських наукових конференцій. Регулярно виступає з лекціями перед вчителями області.

* * *

Реформаційне движение в городах Саксонии и Тюрингии в 1521-1522 гг. // Вестник Харьковского университета: История СССР и зарубежных стран. – Харьков, 1981. – № 214. – С. 67-75.

Антикатолическое движение в городах Саксонии и Тюрингии в 1523-1524 гг. // Социально-философские аспекты критики религии. – Л., 1981. – С. 139-157.

Историкография ГДР о классовой борьбе в городах Германии во время раннебуржуазной революции 1517-1525 гг. // Вестник Харьковского университета: История и культура досоциалистических формаций. – Харьков, 1983. – № 238. – С. 69-79.

Реформаційне движение в городах Саксонии и Тюрингии в 1521-1524 гг. // Прогрессивные революционные, демократические, антифашистские традиции в германской истории: Тезисы докладов. – Вологда, 1983. – С. 3.

Безугловка / И.В.Бугасвич, Е.Г.Терещенко и др. // История городов и сел Украинской ССР: Черниговская область. – К., 1983. – С. 468-474.

Реформаційне движение в Виттенберге (1521-1522 гг.) / Голубкин Ю.А. // Развитие феодализма в Центральной и Юго-Восточной Европе. – Харьков, 1983. – С. 121-241.

Участь В.К.Пискорського у краєзнавчому русі на Чернігівщині // Третя республіканська наукова конференція з історичного краєзнавства: Тези доповідей. – К., 1984. – С. 240-241.

Из истории украинско-немецких культурных связей XVI-XVIII вв. (Немецкая старопечатная книга в Чернигове) / Коваленко А.Б., Половникова С.А. // Вопросы германской истории: Русско-германские связи и отношения нового и новейшего времени. – Днепропетровск, 1985. – С. 148-155.

Красведение ГДР и его роль в изучении исторического наследия и прогресс традиций немецкого народа / Голубкин Ю.О. // Перша Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства: Тези доповідей. – Чернігів, 1985. – С. 147-148

К истории украинско-немецких культурных связей первой половины XVIII в. // Тезисы Черниговской областной научно-методической конференции, посвященной 90-летию Черниговского музея. – Чернигов, 1986. – С. 42-44.

Общественно-политические взгляды Андреаса Карштадта и его позиции в Реформации / Голубкин Ю.А. // Вестник Харьковского университета. История капиталистической и социалистической формаций. – Харьков, 1986. – № 296. – С. 15-17.

Раннебуржуазная революция в Германии 1517-1525 гг. в трудах историков ГДР // Правда против вымыслов: Сборник материалов научной конференции. – Волгоград, 1986. – С. 15-24.

В.И. Ленин об историческом опыте и традициях раннебуржуазной революции в Германии / Коваленко А.Б., Голубкин Ю.А. // Вопросы Германской истории: революционные и демократические движения нового и новейшего времени: Межвузовский сборник научных трудов. – Днепропетровск, 1986. – С. 35-41.

Музеи Черниговщины в краеведческом движении конца XIX – начала XX вв. / Колесник М.П., Малинская В.М. // Первая Всесоюзная научная конференция по историческому краеведению. – К., 1987. – С. 240-241.

З історії медієвістики у Ніжинському історико-філологічному інституті / Голубкин Ю.О. // Друга Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства: Тези доповідей. – Чернігів, Ніжин, 1988. – Вип. 2. – С. 92-94.

Історичний досвід ранніх буржуазних революцій XVI-XVIII ст. і ленінська концепція революції 1905-1907 рр. у Росії /

Коваленко О.Б. // Историчні дослідження: Вітчизняна історія. – К., 1988. – Вип. 14. – С. 8-9.

Внешнеполитические аспекты борьбы реакционно-католических сил Германии против реформационного движения в 1521-1524 гг. // Международные связи в средневековой Европе: Тезисы научных докладов и сообщений областного научно-практического семинара. – Запорожье, 1988. – С. 19-20.

История церковного раскола на Стародубщине XVII-XVIII вв. в трудах М.И.Лилеева // Тезисы докладов межвузовской историко-красведческой конференции. – Брянск, 1988. – С. 61-62.

Из истории образования в Новгороде-Северском в конце XVIII в. // Новгороду-Северскому 1000 лет: Тезисы докладов областной научно-практической конференции. – Чернигов: Новгород-Северский, 1989. – С. 81-82.

Историческое красведение в ГДР (70-80-е гг.) / Голубкин Ю.А., Коваленко А.Б. // Вестник Харьковского университета. – 1989. – История. – № 343. – С. 40-47.

Городские власти и проблема нищенства и бродяжничества в Германии в конце XV-XVI вв. // Проблемы германской истории (эпоха феодализма). – Ижевск, 1989. – С. 22-27.

Малі та середні історичні міста: культурологічний аспект. (На матеріалах Чернігівщини) / Коваленко О.Б., Бобир О.В. // Дослідження історії малих та середніх міст України в контексті розвитку історичного краєзнавства. – Чернігів, 1990. – С. 63-67.

Сосницьке науково-дослідне товариство / Коваленко О.Б. // Минуле Сосниці та її околиць. – Чернігів, 1990. – С. 87-88.

Научно-педагогическая деятельность В.К. Пискорского в Нежинском историко-филологическом институте // Література та культура Полісся. – Ніжин, 1990. – Вип. 1. – С. 57-59.

Социально-экономические преобразования в Германии во время раннебуржуазной революции 1517-1525 гг. – Чернигов, 1990 – 54 с.

Миграция населения и политика княжеских и имперских властей Германии в конце XV – XVI вв. // Международные связи

в средневековой Европе: Тезисы научных докладов и сообщений Всесоюзного семинара. – Запорожье, 1991. – С. 45-46.

Середньовічний плебе у німецькій історіографії кінця XIX – початку XX ст. // Питання вітчизняної та зарубіжної історії. – Чернігів, 1991. – С. 33-37.

Эндрес Тухер. Книга баумайстера міста Нюрнберга (1464-1475) / Переклад з німецької, публікація, передмова і примітки // Питання вітчизняної та зарубіжної історії. – Чернігів, 1991. – С. 53-58.

Лютерани і лютеранські общини на Чернігівщині у XVIII-XIX ст. // V Всеукраїнська конференція з історичного краєзнавства: Тези доповідей. – Кам'янець-Подільський, 1991. – С. 348-349.

Нижние слои населения средневекового города XV-XVI вв. Учебно-методическое пособие. – Чернигов, 1992. – 37 с.

Энгельс о предшественниках пролетариата / Ю.А.Голубкин // Вестник Харьковского университета: История. – Харьков, 1992. – Вип.25. – С.53-58.

История западно-европейской общественно-политической мысли на страницах журнала “Вера и жизнь” // 1000 років Чернігівської єпархії: Тези доповідей конференції. – Чернігів, 1992. – С. 106-108.

З історії релігійно-філософської думки на Чернігівщині на початку XX ст. // Релігійна традиція в духовному відродженні України: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. – Полтава, 1992. – С.148-149.

Публицистика начального этапа немецкой революции о проблеме бедности и нищенства / Голубкин Ю.А. // История и археология Слободской Украины. – Харьков, 1992. – С.23-25.

XII Археологический съезд и развитие исторических исследований на Черниговщине / Коваленко А.Б. // История и археология Слободской Украины. – Харьков, 1992. – С.25-26.

До питання про характер і структуру вузівського курсу “Історіографія всесвітньої історії” / Коваленко О.Б. // Питання педагогіки та методики вищої школи: Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції. – Чернігів, 1992. – С. 38-40.

До питання про правове становище нижчих верств населення у німецьких містах XV – XVI ст. // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції: Секція соціально-політичних та гуманітарних наук. – Чернігів, 1992. – С. 81-82.

Чернігів в українсько-німецьких культурних взаєминах XVII-XVIII ст. // Інформаційний бюлетень Комітету науки і культури для зв'язків з українцями за кордоном при Академії наук України. – 1992. – № 2. – С. 75-76.

Соціально-культурне середовище у Новгороді-Сіверському та його еволюція в кінці XVIII – першій половині XIX ст. // Слов'яни і Русь у науковій спадщині Д.Я.Самоковасова. – Чернігів, 1993. – С.18-19.

Структура влади и оппозиция “простого народа” в городах Германии XV-XVI ст. // Международные отношения и государственные структуры в Центральной и Юго-Восточной Европе в XV-XVIII вв. – Запорожье, 1993. – С.71-73.

Програми педагогічних інститутів: Історіографія всесвітньої історії / Коваленко О.Б. – К., 1993. – 36 с.

“Хаусармен” и “хаусгеносен” в немецких городах в XV-XVI вв. // Общности и человек в средневековом мире – М.: Саратов, 1992. – С. 83-85.

Простой человек и социокультурный традиционализм в немецком обществе XV-XVI вв. // Историческое познание: традиции и новации. – Ижевск, 1993. – С. 146-150.

Реформа городской благотворительности в Германии (1522-1524 гг.) // Германская история эпохи Реформации: исследование и документы. Межвузовский сборник научных трудов. – Вологда, 1993. – С. 35-36.

Чернігів і німецько-українські культурні взаємини XVI-XVIII ст. // Старий Чернігів. – 1994. – № 2. – С. 2.

“Общая польза” в немецком обществе XV-XVI вв. // Вестник Удмуртского университета. – 1995. – № 2. – С. 69-83.

Соціотопографічна структура нижчих верств населення німецького міста XV-XVI ст. // Проблеми історичного і географічного краєзнавства Чернігівщини. – Чернігів, 1995. – Вип. 3. – С. 12-13.

Вузовский курс “Историография всемирной истории: структура и принципы построения” / Коваленко А.Б. // Актуальные проблемы археографии, источниковедения и историографии. Материалы конференции, посвященной 50-летию Победы. – Вологда, 1995. – С. 196-198.

Несподівана першість, або до передісторії Харківського університету / Коваленко О.Б. // Древности. – Харьков, 1995. – С. 95-101.

Доля “простой людини” в есхатологічних міфах та пророцтвах у Німеччині XV-XVI ст. // Людина, суспільство, культура: історія та сучасність. – Чернігів, 1996. – С. 29-33.

Низшие слои средневекового города в современной историографии ФРГ (60-80-е гг.) // Вопросы германской истории: Историки и их труды. – Днепропетровск, 1996. – С. 47-57.

Социокультурный традиционализм “простого человека” в немецком обществе XV-XVI веков // Историческое познание: традиции и новации. – Ижевск, 1996. – Ч. 1. – С. 203-213.

Культ святых у релігійному житті пізнього Середньовіччя // Святий князь Михайло Чернігівський та його доба: Матеріали церковно-історичної конференції. – Чернігів, 1996. – С. 69-71.

Педагогічні і психологічні проблеми підготовки вчителів: Передмова // Педагогічні і психологічні проблеми підготовки вчителів. – Чернігів, 1996. – С. 9-10.

Методологічні проблеми дослідження суспільства доби Середньовіччя та раннього Нового часу // Сіверянський літопис. – 1997. – № 6. – С. 95-102

Реформация и социальное призрение бедных в XVI в.: Учебно-методическое пособие для студентов исторических факультетов вузов. – Волгоград, 1997. – 36 с.

Масова проповідь у Німеччині в період Реформації та Селянської війни 1517-1525 рр. // Тези доповідей міжвузівської наукової конференції. – Чернігів, 1995. – С. 205-206.

“В ім'я Бога і загального добра”: Нижчі верстви населення німецького міста і Реформація. – Чернігів: Сіверянська думка, 1997. – 352 с.

Gutsherrschaftliche Bestrebungen in der Ukraine aus bauerlichen Sicht (1654-1783) // Gutscherrschafts – gesellschaften im europäischen Vergleich. – Berlin, 1997. – P.445-454.

Німецькі міста на зламі пізнього Середньовіччя і раннього Нового часу (XV-XVI ст.) // Проблеми урбанізації та етнокультурних контактів в Південно-Східній Європі: Тези доповідей. – К., 1997. – С. 72-74.

Курсова робота з історії: Методичні рекомендації / Коваленко М.О., Тандура В.М. – Чернігів, 1999. – 20 с.

Історіографія всесвітньої історії: Методичний посібник / Ячменіхін К.М., Соломенна Т.В. – Чернігів, 1999. – 47 с.

Європейські реформатори XVI ст.: спроба історико-антропологічної характеристики // Середньовічна Європа: погляд з кінця XX ст. – Чернівці, 2000. – С. 28-31.

Проблеми толерантності й радикалізму в Європейській релігійно-філософській думці на порозі Нового часу // Сіверянський літопис. – 2000. – № 3. – С. 114-122.

З “країни дурнів” у Царство Христа // Сіверянський літопис. – 2000. – № 4. – С. 187-193.

Мартин Лютер в українській і російській історіографії XVI – початку XX вв. // Студії Гете-Інституту в Києві. – К., 2000. – Вип. 3. – С. 30-34.

Релігійно-етическе учинє Лютера о труде: от средновековья к новому времени // Студії Гете – Інституту в Києві. – К., 2000. – Вип. 3. – С. 61-65.

Die religio-ethische Lehre Luthers hinsichtlich der Arbeit vom Mittelalter hin zur Neuzeit // Schriftenreihe des Goethe – Instituts. – Kiew, 2000. – Jg.3. – S. 66-70.

Історія середніх віків країн Європи та Америки: Посібник для студентів історичних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів III – IV рівня акредитації / Веремейчик О.М., Тандура В.М., Уманець О.М. – Чернігів, 2000. – 32 с.

Нова історія країн Європи і Америки (ранній Новий час) Навчальний посібник. – Чернігів, 2000. – 36 с.

Реформи і Реформація в Німеччині (XV-XVI ст.). – Чернігів: Сіверянська думка, 2000. – 152 с.

П. Гордон і його щоденник / Переклад з німецької, передмова та коментарі // Сіверянський літопис – 2001. – № 1. – С. 10-20.

Щоденник Патріка Гордона за часів його перебування в Росії // Сіверянський літопис – 2001. – № 4. – С. 7-14.

Листи Патріка Гордона // Сіверянський літопис – 2001. – № 6. – С. 91-93.

З іноземних джерел про берестецьку кампанію 1651 р. / Мицик Ю. // Військово-історичний альманах. – 2002. – Ч. 1. – С. 131-136.

Реформація і модернізація європейської цивілізації // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 15. – Серія “Історичні науки”, – № 1. – Чернігів, 2003. – С. 3-8.

Беловские немецкие колонии и их роль в заселении Причерноморья и Приазовья (конец XVIII – первая половина XIX вв.) // Немцы Приазовья и Причерноморья: история и современность: Материалы международной научной конференции, посвященной 200-летию переселения немцев в Приазовье и Причерноморье. – Донецк, 2003. – С. 9-16.

Архiepіскоп Филарет (Гумилевский). Сличение лютеранства с православием / Підгот. до друку / Гаврилов В.М., Тарасенко А.Ф. – Чернігів, 2003. – 36 с.

Проект открытия Международного научно-исследовательского института истории и культуры восточнославянских народов / Станкевич А.А., Михальченко С.И. // Еврорегион “Дніпр” созданы и развитие, проблемы и перспективы: Материалы международной учредительной научно-практической конференции. – Гомель, 2003. – С. 163-166.

Радикальна Реформація і релігійно-конфесійний регіоналізм в Європі у XVI ст. // Вісник Дипломатичної академії України. – К., 2003. – Вип. 9. Зовнішня політика та дипломатія: історичні традиції, сучасні реалії, перспективи. – С. 309-318.

Реформація і проблема духовного відродження людини та суспільства // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Вип. 27. – Серія “Історичні науки”, – № 2. – Чернігів, 2004. – С. 3-8.

М. Коцюбинський – видатний український письменник, педагог, просвітителю // М.М. Коцюбинський в контексті українського відродження кінця XIX – початку XX століття: Матеріали вузівської науково-практичної конференції, присвяченої 140-річчю від дня народження митця. – Чернігів, 2004. – С. 5-6.

Западноєвропейская Реформация и русский религиозно-философский ренессанс // Русская философия культуры в XX ст.: Сборник научных статей украинских и российских культурологов. – Чернигов, 2004. – С. 38-44.

Андреас Карлштадт и судьбы университетской идеи в эпоху Реформации // Харківський історіографічний збірник. – 2004. – Вип. 7. – С. 58-67.

Андреас Карлштадт: теология и практика “нового мирянина”. У истоков протестантского пуританизма // Теология и религия в эпоху Реформации: Межвузовский сборник научных трудов к 70-летию доктора исторических наук, профессора Ю.К. Некрасова. – Вологда, 2005. – С. 15-35.

Реформаторы и проблема преобразования “больного” общества: Идеи и опыт реформационного движения в Германии (1517 – 1525 гг.) // Вестник Брянского государственного университета: к 75-летию БГУ. – Брянск, 2005. – Вип. 2. – С. 14-24.

Питання курсу Нової історії у світлі історичної комунікології // Історія та правознавство. Спецвипуск: Проблеми змісту шкільного курсу Нової історії. – 2005. – №34-36 (62-64). – С. 83-90.

Проблеми символічної комунікації Середньовіччя і раннього Нового часу у сучасній західноєвропейській гуманітарній науці // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 32. – Серія “Філософські науки”. – № 4. – Чернігів, 2005. – С.11-16.

Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. – Вип.32. “Старий” європейський міський республіканізм в епоху раннього Модерну (XVI-XVII ст.) // Сіверянський літопис. – 2005. – №1. – С.86-92.

Нова історія країн Європи та Америки (другий період): Програма курсу. Плани семінарських занять. Колоквіум. Рекомен-

дована література. Питання до заліку / Стрілюк О.Б. – Чернігів, 2005. – 76 с.

Чого не знав герцог? Князівська влада і комунікативна культура реформації // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 34. – Серія “Історичні науки”. – № 4. – Чернігів, 2006. – С. 55-58.

Столиця і провінція у протистоянні еліт у Європі в епоху раннього Модерну (XVI-XVIII ст.) // Еліти і цивілізаційні процеси формування націй. – К., 2006. – Т. 1. – С. 37-45.

Лист гетьмана І. Мазепи до імператора Йосифа I / Публікація, переклад з німецької // Сіверянський літопис. – 2006. – №3. – С. 14-15.

ЗАХАРОВА (БЕЗУГЛА)
ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРІВНА

Народилася 13 травня 1977 р. у Чернігові. У 2000 р. закінчила історичний факультет Чернігівського педуніверситету імені Т.Г.Шевченка. Магістр педагогічної освіти. З 2000 р. – асистент кафедри всесвітньої історії. Протягом 2002-2005 рр. навчалася в аспірантурі при кафедрі всесвітньої історії. З листопада 2005 р. – асистент кафедри всесвітньої історії. Викладає історію стародавнього Сходу, Греції та Риму. Під керівництвом професора К.М.Ячменіхіна завершила роботу над кандидатською дисертацією “Князь Г.Є.Львов та Всеросійський земський союз (1914-1917)”.

***

Діяльність Чернігівського губернського земства у складі Всеросійського земського союзу (1917-1918) // *Історична наука: проблеми розвитку: Матеріали конференції. Всесвітня історія.* – Луганськ, 2002. – С. 6-10.

Гуманітарна діяльність Чернігівського губернського земства в 1914-1918 рр. // *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка.* – Вип. 14. – Серія “Історичні науки”. – № 1. – Чернігів, 2002. – С. 71-74.

Сучасники про діяльність князя Г.Є. Львова на чолі Всеросійського земського союзу (1914-1917) // *Сіверянський літопис.* – 2003. – № 4. – С. 123-129.

Обстоятельства избрания кн. Г.Е.Львова главой Всероссийского земского союза // *Территориальное общественное самоуправление – эффективная форма участия граждан в решении вопросов местного значения: Материалы межрегионального семинара, посвященного 142-летию со дня рождения князя Г.Е. Львова.* – Алексин, 2003. – С. 44-49.

Початковий період роботи князя Г.Є.Львова на чолі Всеросійського земського союзу // *Україна і Росія: досвід історичних зв'язків та перспективи співробітництва: Збірник наукових праць.* – Кривий Ріг, 2004. – С. 69-77.

Взаємини керівництва Всеросійського земського союзу та правлячих кіл Росії: до постановки проблеми // *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка.* – Вип. 27. – Серія “Історичні науки”. – № 2. – Чернігів, 2004. – С. 82-89.

Корупція та непотизм у Всеросійському земському союзі // *Сіверянський літопис.* – 2004. – № 5-6. – С. 29-34.

Суспільно-політична позиція кн. Г.Є.Львова // *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка.* – Вип. 33. – Серія “Історичні науки”. – № 3. – Чернігів, 2006. – С. 160-167.

ІВАНЕНКО (ЛІВАК)
ЛЮДМИЛА ВАСИЛІВНА

Народилася 10 січня 1981 р. у Чернігові. У 2004 р. закінчила історичний факультет Чернігівського педуніверситету імені Т.Г. Шевченка. Магістр педагогічної освіти. Протягом 2001-2003 рр. працювала вчителем історії та англійської мови Чернігівської середньої школи №34. У листопаді 2004 р. вступила до аспірантури при кафедрі всесвітньої історії. Під керівництвом доктора історичних наук професора Ячменіхіна К.М. готує кандидатську дисертацію "Граф О. Аракчєв в оцінці сучасників". З 2005 р. за сумісництвом працює на кафедрі всесвітньої історії на посаді асистента, веде семінарські заняття з новітньої історії країн Азії та Африки.

***

Генеральна репетиція кодифікації російського законодавства / Ячменіхін К. // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 33. – Серія "Історичні науки". – № 3. – Чернігів, 2006. – С. 62-65.

КЕДА (НАТАЛЕНКО)
МАРИНА КОСТЯНТИНІВНА

Народилась 23 жовтня 1975 р. у Чернігові. У 1998 р. закінчила історичний факультет Чернігівського педуніверситету імені Т.Г.Шевченка. У 1998-1999 рр. працювала на посаді лаборанта кафедри англійської філології. Протягом 1999-2005 рр. навчалася в аспірантурі при кафедрі всесвітньої історії. У 2006 р. в Українському науково-дослідному інституті архівної справи та документознавства захистила кандидатську дисертацію "Михайло Назарович Петров та його внесок в історичну науку" (науковий керівник доктор історичних наук, професор Дятлов В.О.). З вересня 2005 р. – асистент, а з лютого 2006 р. – старший викладач кафедри всесвітньої історії. Викладає історію середніх віків та новітню історію країн Європи та Америки.

***

Проблеми медієвістики у творчій спадщині М.Петрова (1826-1887) // Вісник Східноукраїнського національного університету. – 2001. – № 4. – С. 80-88.

Проблеми філософії історії у працях Михайла Петрова // Сіверянський літопис. – 2001. – № 5. – С. 129-134.

М. Петров і його нарис новітньої європейської історіографії // Сіверянський літопис. – 2003. – № 1. – С. 125-131.

Михайло Петров – професор-новатор: до розвитку методики викладання історії // Мандрівець. – 2005. – № 4. – С. 40-45.

Історія Реформації XVI ст. у висвітленні М. Петрова // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. – Вип. 15. – Серія “Історичні науки”. – № 1. – Чернігів, 2002. – С. 47-51.

История Византии в творчестве М. Петрова // Проблемы истории и археологии Украины: Материалы международной научной конференции, посвященной 10-летию независимости Украины. – Харьков, 2001. – С. 97-99.

Историческая динамика особенностей славянского характера в курсе “Лекций по всемирной истории” М.Н. Петрова (на примере русского народа) // Менталитет славян и интеграционные процессы: история, современность, перспективы: Материалы II международной научной конференции. – Гомель, 2001. – С. 169-171.

М. Петров і його курс лекцій з всевітньої історії // Історична наука: проблеми розвитку. Секція “Всесвітня історія”: Матеріали міжнародної наукової конференції. – Луганськ, 2002. – С. 51-55.

Зі спадщини Михайла Петрова // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 33. – Серія “Історичні науки”. – № 3. – Чернігів, 2006. – С. 97-101.

КОВАЛЕНКО

ІРИНА ВЛАДИСЛАВІВНА

Народилася 1 січня 1978 р. у м. Болград Одеської області. У 2001 р. закінчила історичний факультет Чернігівського педуніверситету імені Т.Г. Шевченка. Магістр педагогічної освіти. З 2001 р. – асистент кафедри всевітньої історії. Вела семінарські заняття з історії стародавнього світу. У 2005 р. вступила до аспірантури при кафедрі всевітньої історії Чернігівського педуніверситету імені Т.Г. Шевченка.

* * *

Історія стародавнього світу (Первісне суспільство, Стародавній Схід, Греція та Рим): Інформаційний пакет матеріалів для організації навчання студентів в кредитно-модульній системі / Ткаченко В.В. – Чернігів, 2005. – 91 с.

Система принципату Августа в західноєвропейській історіографії // Сборник материалов межвузовской научно-практической конференции “Историко-правовые и социально-экономические аспекты развития общества”, – Чернигов, 2005. – Вып. IV. – С. 9-14.

Місце толстовського вчення в суспільних поглядах князя Д.О. Хілкова // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 33. – Серія “Історичні науки”. – № 3. – Чернігів, 2006. – С. 149-155.

КОВАЛЕНКО
ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРІВНА

Народилася 16 жовтня 1983 р. у Чернігові. У 2006 р. з відзнакою закінчила історичний факультет Чернігівського національного університету імені Т.Г.Шевченка. Магістр педагогічної освіти. З 2006 р. працює на посаді асистента кафедри всесвітньої історії. Веде семінарські заняття з історії стародавнього світу.

***

Давньоруські старожитності Північного Лівобережжя у науковій спадщині Г.Милорадовича // Русь на перехресті світів XI-XI ст.: Матеріали міжнародного польового археологічного семінару. – Чернігів, 2006. – С. 103-109.

Г.Милорадович – дослідник і популяризатор пам'яток давньоруської архітектури Чернігова // Середньовічні старожитності Центрально-Східної Європи: Тези доповідей V Міжнародної студентської наукової конференції. – Чернігів, 2006. – С. 78-81.

Церковна старовина Північного Лівобережжя другої половини XVII-XVIII ст. у науковій спадщині Г.Милорадовича // Матеріали науково-практичної конференції "Культурно-релігійний розвиток Гетьманщини кінця XVII – початку XVIII ст.". – Ніжин, 2006. – С. 94-98.

Григорій Милорадович і Чернігівська губерньська вчена архівна комісія // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2006. – Вип.32. – С. 194-202.

КОЛЕСНИК
МИХАЙЛО ПАВЛОВИЧ

Народився 17 червня 1957 р. у с. Осенці Пермської області Російської Федерації. У 1975 р. вступив на філологічний факультет Ніжинського педінституту імені М.В. Гоголя, а у 1978 р. перевівся на історичний факультет Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка, який закінчив у 1981 р. Викладав історію та географію у Куликівській середній школі Городнянського району Чернігівської області. З 1984 р. – асистент, з 1989 р. – старший викладач, з 1992 р. – доцент кафедри всесвітньої історії Чернігівського педінституту (згодом – національного університету) імені Т.Г. Шевченка. Викладав новітню історію країни Європи та Америки. У 1990 р. в Інституті історії АН УРСР захистив кандидатську дисертацію "Історичне товариство Несторалітописця (1872-1931 рр.)" (науковий керівник – доктор історичних наук, професор В.Г.Сарбей). Протягом 1994-1998 рр. виконував обов'язки заступника декана історичного факультету з навчальної роботи. У 1998 р. вступив до докторантури Інституту історії України НАН України. Того ж таки року був обраний депутатом Чернігівської міської ради. Після закінчення докторантури у 2001 р. очолює Чернігівську філію Київського слав'янського університету.

Публікації документів з історії Чернігівщини на сторінках "Чтений в Историческом обществе Нестора-летописца" // Перша Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства: Тези доповідей. – Чернігів, 1985. – С. 86-87.

"Слово о полку Игореве" в научном наследии Исторического общества Нестора-летописца (1837-1917 гг.) // Тезисы Черниговской областной научно-методической конференции, посвященной 800-летию "Слова о полку Игореве". – Чернигов, 1986. – Ч.1. – С. 53-54.

Памятники истории и культуры Черниговщины в исследованиях Исторического общества Нестора-летописца // Черниговская областная научно-методическая конференция, посвященная 90-летию Черниговского областного музея: Тезисы докладов. – Чернигов, 1986. – С. 19-21.

Музеи Черниговщины в краеведческом движении конца XIX – начала XX вв. / Дятлов В.А., Малиневская В.М. // Первая Всесоюзная научная конференция по историческому краеведению. – К., 1987. – С. 240-241.

Історія Чернігівщини пізньофеодальної доби у науковій спадщині історичного товариства Нестора-літописця // Друга Чернігівська обласна конференція з історичного краєзнавства: Тези доповідей. – Чернігів, Ніжин, 1988. – Вип. 2. – С. 99-101.

Історичне товариство Нестора – літописця: основні етапи і напрями діяльності (1872-1931 рр.) // Український історичний журнал. – 1989. – №9. – С. 50-56.

"Чтения в Историческом обществе Нестора-летописца (1879-1914)": Библиографический довідник. – К., 1989. – 84 с.

Вклад Исторического общества Нестора-летописца в археографию истории Украины // Исследования по археографии и источниковедению отечественной истории XVI-XX вв. – Днепрпетровск, 1990. – С. 123-129.

Социально-экономические и политические изменения в странах Восточной Европы (1989-1991 гг.): Методические рекомендации. – Чернигов, 1991. – 29 с.

Проблеми слов'язнознавства у науковій спадщині Історичного товариства Нестора-літописця (1872-1931 рр.) // Питання вітчизняної та зарубіжної історії. – Чернігів, 1991. – С. 38-39.

Доля людини в XX столітті: Загальна характеристика XX століття / Личкова В. А. // Навчальний посібник для середньої школи з курсу "Людина і суспільство". – Чернігів, 1994. – Ч. IV. – С. 3-10.

Історичне товариство Нестора-літописця та його вклад у розвиток історичної науки в Україні // Український історичний журнал. – 1995. – №5. – С. 28-37.

До питання про періодизацію новітньої історії країн Європи та Америки // Людина, суспільство, культура: історія та сучасність: Матеріали ювілейної наукової конференції, присвяченої 80-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту імені Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1996. – С. 117-118.

Історія Чернігівщини у "Чтениях в Историческом обществе Нестора-летописца" // Сіверянський літопис. – 1996. – №2-3. – С. 101-103.

Проблеми всесвітньої історії у науковій спадщині Історичного товариства Нестора-літописця (1872-1931 рр.) // Україна і Росія в панорамі століть: Збірник наукових праць на пошану проф. К. М. Ячменіхіна. – Чернігів, 1998. – С. 261-268.

Новітня історія країн Європи та Америки (1918 – 2000 рр.): Програма курсу. Плани семінарських занять. Рекомендована література. Питання до екзаменів. – Чернігів, 1997. – 34 с.

Історія світової цивілізації (XX століття). Програма курсу. Плани семінарських занять. Рекомендована література. Питання до екзамену / Тандура В.М., Гаврилов В.М. – Чернігів, 1998. – 24 с.

Новітня історія країн Європи та Америки (1918-2000 рр.): Програма курсу. Плани семінарських занять. Рекомендована література. Питання до екзаменів / 2-е вид. – Чернігів, 2000. – 34 с.

Становлення науково-історичних товариств на Лівобережній Україні (70-ті рр. XIX ст.) // Спеціальні історичні дисципліни: Питання теорії та методики. – Ч.2. / Історіографічні дослідження в Україні. – Вип. 10: Об'єднаний випуск: Збірник наукових праць на пошану академіка В.А.Смоля. – К., 2000. – Частина 2: Історіографія. – С. 326-339.

Становлення та головні напрями діяльності Ніжинського історико-філологічного товариства при Інституті князя Безбородька (1894-1919 рр.) // Сіверянський літопис. – 2001. – №2. – С. 89-93.

КОНДРАТЬЄВ
ІГОР ВІКТОРОВИЧ

Народився 30 травня 1972 р. у м. Держинськ Горьківської (зараз – Нижегородської) області Російської Федерації. У 1994 р. закінчив історичний факультет Чернігівського педінституту імені Т.Г.Шевченка. Упродовж 1990-1998 рр. брав участь в археологічних експедиціях Археологічного центру Лівобережжя, Інституту археології НАН України, Кримського філіалу Інституту археології НАН України. У 1994 р. викладав історію у Чернігівській середній школі №6. Протягом 1994-1997 рр. навчався в аспірантурі при кафедрі історії та археології України Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Деякий час працював старшим науковим співробітником кафедри історії та археології України. З 1998 р. – асистент, старший викладач, доцент кафедри всесвітньої історії. У 2005 р. в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна захистив кандидатську дисертацію "Любецька шляхта: генеза та еволюція регіональної військовослужбової спільноти у XV-XVIII ст." (науковий керівник – кандидат історичних наук, доцент О.Б. Коваленко). Викладає історію країн Азії та Африки у середньовіччя, історію релігії Сходу, нову історію країн Азії та Африки.

Предметы вооружения и воинского снаряжения на поселениях Автуничы // Проблемы вивчення середньовічного села на Поліссі. – Чернігів, 1992. – С. 23-24.

Древнерусские военнoслужебные сословия как основа возникновения аристократии на территории Украины в конце XIII-XIV вв. // Проблемы славяно-русской археологии Чернигово-Брянских земель: Материалы XII археологической студенческой конференции. – Брянск, 1994. – С. 11-14.

Богдан Хмельницький та любецька шляхта // Українська козацька держава: витоки та шляхти історичного розвитку: Матеріали П'ятих Всеукраїнських читань. – К.; Черкаси, 1995. – С. 180-181.

Один із стародавніх боярських родів Любсча // Людина, суспільство, культура: історія та сучасність: Матеріали ювілейної наукової конференції, присвяченої 80-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту імені Т.Г.Шевченка. – Чернігів, 1996. – С. 25-27.

Яблоновський О. Чернігівщина / Переклад з польської, передмова і примітки // Сіверянський літопис. – 1997. – №1-2. – С. 130-140.

До питання про походження любецької шляхти // Любецький з'їзд князів 1097 року в історичній долі Київської Русі: Матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 900-літтю з'їзду князів Київської Русі у Любечі. – Чернігів, 1997. – С. 181-183.

Любецька "околиця" у XVI-XVIII ст. // Україна і Росія в панорамі століть: Збірник наукових праць на пошану проф. К.М. Ячменіхіна. – Чернігів, 1998. – С. 72-79.

Любецький замок і любецька околиця за часів Хмельниччини // Сіверянський літопис. – 1998. – №6. – С. 29-36.

Любецька шляхта в історії України XVII-XVIII ст. // Україна на порозі XXI століття: актуальні питання історії: Збірник наукових праць. – К., 1999. – С. 75-82.

Нариси історії Чернігівщини періоду козацтва: Любеч / Кривошея В. – К., 1999. – 109 с.

Національно-визвольний рух в Україні середини XVII століття: політичний вибір української шляхти Полісся // Демократичний вибір як філософська і соціально-політична проблема: Збірник наукових праць. – Чернігів, 1999. – С. 95-100.

До питання про взаємини любецької шляхти і замкового міщанства (друга половина XVI-XVII ст.) // Сіверянський літопис. – 2000. – №2. – С. 26-33.

До питання про юридичний статус Любеча в другій половині XVII – на початку XVIII ст. // Історія України: Маловідомі імена, події, факти: Збірник статей. – К., 2000. – Вип.11. – С. 37-42.

Нашадки любецької шляхти – претенденти на російське дворянство (кінець XVIII-XIX ст.) // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 14. – Серія “Історичні науки”. – № 1. – Чернігів, 2002. – С. 36-40.

Історія країн Азії та Африки у середні віки: Програма курсу. Плани семінарських занять. Рекомендована література. Питання до заліку. – Чернігів, 2004. – 36 с.

Любецька шляхта за старостування Павла Сапети (друга половина XVI ст.) // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 27. – Серія “Історичні науки”. – № 2. – Чернігів, 2004. – С. 21-27.

Нова „стара” еліта Гетьманщини // Чернігівщина incognita – Чернігів, 2004. – С. 65-72.

Історія релігій Сходу: ранні та середньовічні національні релігії: Навчально-методичний посібник для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. – Чернігів, 2005. – 25 с.

Під Литвою, Москвою та Польщею (до історії сіл Чернігівського району у XV – першій половині XVII ст.). – Чернігів, 2005. – 152 с.

Нариси історії Чернігівщини періоду козацтва: Любеч / Кривошея В. // Бібліотечка історико-дослідницького альманаху “Красзнавство”. – Чернігів, 2005. – Вип.11. – С. 4-75.

До питання про походження любецької шляхти // Бібліотечка історико-дослідницького альманаху “Красзнавство”. – Чернігів, 2005. – Вип.11. – С.76-78.

Лоевське староство у 1585 – середині XVII ст. // Пяття міжнародних Доунараўскія читанні. – Гомель, 2005. – С. 195-204.

Історія релігій Сходу: Буддизм: Навчально-методичний посібник для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. – Чернігів, 2006. – 24 с.

Набуття нащадками любецької шляхти російського дворянства // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Вип. 33. – Серія “Історичні науки”. – № 3. – Чернігів, 2006. – С. 38-43.

До джерел формування служебної шляхти Любецької волості // Сіверянський літопис. – 2006. – №3. – С. 38-45.

КОРЗУНОВА (ПОБЕЖИМОВА)
ЮЛІЯ ВАЛЕНТИНІВНА

Народилася 24 лютого 1962 р. на станції Познівка Амурської області Російської Федерації. У 1984 р. закінчила історичний факультет Саратовського державного університету. Протягом 1987-1989 рр. працювала асистентом кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г.Шевченка. У 1989-1992 рр. навчалася в аспірантурі при кафедрі історії стародавнього світу та середніх віків Московського педінституту імені В.І. Леніна. Зараз займається підприємницькою діяльністю.

КУХАРУК
ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ

Народився 12 лютого 1964 р. у с. Боромики Чернігівського району Чернігівської області. У 1986 р. з відзнакою закінчив історичний факультет Чернігівського педінституту імені Т.Г.Шевченка. У 1986-1988 рр. перебував на військовій службі. Протягом 1988-1990 рр. викладав історію та географію у середніх загальноосвітніх школах Чернігова. З жовтня 1990 р. – асистент кафедри історії СРСР Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. У 1992-1995 рр. навчався в аспірантурі при кафедрі історії Росії XIX – поч. XX ст. Московського державного університету імені М.В. Ломоносова. Протягом 1996-2000 рр. працював на посаді старшого викладача кафедри всесвітньої історії Чернігівського педуніверситету імені Т.Г.Шевченка. Викладав нову історію країн Європи та Америки. У 1996-1997 рр. проходив стажування в Інституті східноєвропейських досліджень у м.Тюбінген (ФРН). У жовтні 1999 р. в Московському державному університеті імені М.В. Ломоносова захистив кандидатську дисертацію "Діюча армія у військових реформах уряду Миколи I (1825-1855 рр.)" (науковий керівник – доктор історичних наук, професор Захарова Л.Г.). У 2000 р. обійняв посаду завідувача кафедри гуманітарних дисциплін Чернігівського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом. Зараз працює деканом соціально-економічного факультету Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці.

Эволюция понятия "Действующая армия" // Терминоведение и профессиональная лингводидактика. – 1993. – № 2. – С. 75-79.

Павел Заварицкий. Наш полк первый вошел в Варшаву // Родина. – 1994. – № 12. – С. 93-97.

Александр Бярятинский // Родина. – 1994. – № 3-4. – С. 46-48.

Николай Евдокимов // Родина. – 1994. – № 3-4. – С. 62-67.

Военно-мусульманский полк в Действующей Армии // Россия и Восток: Проблемы взаимодействия. – Челябинск, 1995. – С. 48-53.

Мнимый больной (Была ли бессильна николаевская армия) // Родина. – 1995. – № 3-4. – С. 22-26.

Реформа рекрутской повинности в России // Россия и реформы. – М., 1996. – Вып. 3. – С. 67-72.

За Дунаем (Неудачная кампания 1828 г. в европейской Турции) // Родина. – 1998. – № 5-6. – С. 80-83.

Політика уряду Миколи I по відношенню до революції 1848-49 рр. в Європі: військовий аспект // Україна і Росія в панорамі століть: Збірник наукових праць на пошану проф. К.М. Ячменіхіна. – Чернігів, 1998. – С. 142-146.

Мог ли Киев стать столицей Российской империи // Родина. – 1999. – № 8. – С. 78-82.

Вместо Парижа на Будапешт: Венгерский поход фельдмаршала Паскевича // Родина. – 1999. – № 11. – С. 54-59.

Александр Бярятинский // Родина. – 2000. – № 1. – С. 53-63.

МАСОЛ

СВІТЛАНА ЛЕОНІДІВНА

Народилася 11 листопада 1963 р. у Чернігові. У 1986 р. закінчила історичний факультет Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. У 1986-1988 рр. – асистент кафедри загальної історії Полтавського педінституту імені В.Г. Короленка. У 1988-1994 рр. працювала асистентом кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Упродовж 1990-1993 рр. виконувала обов'язки заступника декана історичного факультету з виховної роботи. З 1994 р. працює у банківській сфері.

МЕЛЬНИК

ВАСИЛЬ МИХАЙЛОВИЧ

Народився 4 березня 1930 р. у селищі Перечін Закарпатської області. У 1954 р. закінчив філологічний факультет Ужгородського державного університету. Навчався в університеті, водночас працював учителем у школах Закарпаття. У жовтні 1963 р. в Ужгородському державному університеті захистив кандидатську дисертацію "Селянський рух на Закарпатті у другій половині XVII – початку XVIII ст.". З листопада 1963 р. працював старшим викладачем, доцентом кафедри історії СРСР і УРСР Івано-Франківського педагогічного інституту. Протягом 1973-1976 рр. обіймав посаду завідувача кафедри загальної історії Могильовського педагогічного інституту. У 1973 р. в Інституті етнографії імені М.М.Міклухо-Маклая АН СРСР (м.Москва) захистив докторську дисертацію. У 1976-1977 рр. – завідувач кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г.Шевченка, у 1977-1978 рр. – завідувач кафедри загальної історії Запорізького педагогічного інституту, у 1978-1984 рр. – завідувач кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Викладав історію середніх віків та спецкурс "Етнічна історія слов'ян". У березні 1984 р. був призначений на посаду проректора з наукової роботи Лінецького педагогічного інституту.

***

Древнерусский фольклор как памятник истории и культуры восточных славян / Сподина В. И. – Запорожье, 1978. – 85 с.

Древнерусский фольклор как памятник истории и культуры других народов / Сподина В. И. // Этническая история славян и этнокультурные святы народов Центральной и Восточной Европы: Тезисы доклада межреспубликанской научной конференции. – Чернигов, 1979. – С. 72-85.

МАХНІЙ
МИКОЛА МИХАЙЛОВИЧ

Народився 29 вересня 1966 р. у Чернігові. У 1991 р. з відзнакою закінчив історичний факультет Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. У 1991-1994 рр. працював педагогом-організатором, вчителем історії, психологом у Чернігівській середній школі №7. Протягом 1994-1995 рр. – асистент кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Вів семінарські заняття з історії стародавнього світу, нової та новітньої історії країн Європи та Америки. З 1 вересня 1995 р. – асистент кафедри психології історичного факультету, з 2003 р. – кафедри загальної та вікової психології психолого-педагогічного факультету Чернігівського педуніверситету імені Т.Г. Шевченка.

* * *

Чи був Любеч Амадокою? // Сіверянський літопис. – 1995 – № 2. – С. 37.

Актіві книги міст Лівобережної України як джерело вивчення історії повсякденності другої половини XVII – початку XVIII ст. // Проблеми історичного і географічного краєзнавства Чернігівщини. – Чернігів, 1995. – Вып.1. – С. 16-17.

ОНИЩЕНКО
ВАЛЕНТИНА ІВАНІВНА

Народилася 5 серпня 1948 р. у смт. Варва Варвинського району Чернігівської області. У 1971 р. з відзнакою закінчила історичний факультет Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. Протягом 1971-1973 рр. працювала старшим викладачем кафедри історії Ніжинського педінституту ім. М.В. Гоголя. З 1973 р. – асистент кафедри історії, а з 1975 р. – загальної історії історичного факультету Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. У 1984-1986 рр. працювала заступником директора Чернігівського історичного музею з наукової роботи. У 1986 р. повернулася на кафедру загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка, працювала старшим викладачем, викладала нову та новітню історію країн Азії та Африки. У 1990-1994 рр. виконувала обов'язки заступника декана з навчальної роботи. У 2006 р. вийшла на пенсію. Нагороджена Грамотою Президії Верховної Ради Української РСР (1991 р.).

* * *

Краєзнавча діяльність сільської інтелігенції Чернігівщини в рік 40-річчя Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні // Перша Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства, присвячена XXVII з'їзду КПРС: Тези доповідей. – Чернігів, 1985. – С. 147-148.

К истории Черниговского исторического музея // Черниговская областная научно-методическая конференция, посвященная 90-летию Черниговского исторического музея: Тезисы выступлений. – Чернигов, 1986. – С. 12-13.

До політичного портрету І.Л. Шрага // Питання вітчизняної та зарубіжної історії. – Чернігів, 1991. – С. 31-32.

Земські діячі Чернігівщини у боротьбі за впровадження української мови в початковій школі / Демченко Т.П. // Література та культура Полісся. – Ніжин, 1995. – Вип. 6. – С. 153-160.

Чернігівські депутати у Другій Державній Думі / Демченко Т.П. // Проблеми історичного і географічного краєзнавства Чернігівщини. – Чернігів, 1995. – Вип. III. – С. 46-49.

“Просвіта” у Чернігові (1906-1911) / Демченко Т.П. // Педагогічні обрії: Науково-методичний журнал управління освіти Чернігівської державної адміністрації і обласного інституту підвищення кваліфікації та перепідготовки працівників освіти. – 1996. – №2. – С. 39-49.

Штрихи до портрета депутата II Державної думи В.І. Хвоста / Демченко Т.П. // Людина, суспільство, культура: Матеріали ювілейної наукової конференції, присвяченої 80-річчю Чернігівського державного педінституту імені Т.Г. Шевченка. – Чернігів, 1996. – С. 73-74.

Депутати Першої Державної Думи Росії – посланці чернігівського селянства // Історія та культура Лівобережжя України: Матеріали міжнародної конференції. – К.; Ніжин, 1997. – С. 148-152.

Листи М. Грушевського до І. Шрага / Демченко Т.П. // Літературний Чернігів. – 1997. – №10. – С. 82-86.

Керівник туристського клубу “Вогнище” (Нарис про І.М. Клейнера) / Демченко Т.П. // З історії вітчизняного туризму: Збірник наукових статей. – К., 1997. – С. 154-159.

На терені українства / Шевченко В.М., Демченко Т.П. // І.Л. Шраг: Документи і матеріали. – Чернігів, 1997. – С. 165.

З історії боротьби за скасування Емського указу / Демченко Т.П. // 350-річчя української держави Б. Хмельницького: Матеріали міжнародної наукової конференції. – К., 1998. – С. 156-160.

Вчительки земських шкіл Чернігівщини (штрихи до колективного портрету) / Демченко Т.П. // Життя Чернігівщини: іст

рія і сучасність: Матеріали обласної науково-практичної конференції. – Чернігів, 1998. – С. 94-96.

Самодіяльний шкільний туризм в Чернігівській області в 60 – 80-х роках / Демченко Т.П. // III Всеукраїнська конференція “Туризм в Україні: економіка та культура”. – К., 1998.

З історії боротьби за скасування Емського указу / Демченко Т.П. // Сіверянський літопис. – 1998. – №2. – С. 10-13.

“Просвіта” у Чернігові (1906 – 1911 рр.) / Демченко Т.П. // Україна і Росія в панорамі століть: Збірник наукових праць на пошану проф. К.М. Ячменіхіна. – Чернігів, 1998. – С. 233-241.

До питання про місце І.Шрага в українському національно-визвольному русі / Демченко Т.П. // Література та культура Полісся. – Ніжин, 1998. – Вип.12. – С. 135-136.

Нариси з історії Чернігівщини від найдавніших часів до наших днів. – Вип.2. Чернігівщина на початку ХХ ст.: 1900-1917 рр. / Демченко Т. – Чернігів, 1998. – 66 с.

Дипломні роботи з історії: Методичні рекомендації / Ячменіхін К.М., Веремейчик О.М. – Чернігів, 1999. – 32 с.

Чернігівщина на початку ХХ ст. на сторінках української мемуаристики / Демченко Т.П. // Історія України: Маловідомі імена, події, факти: Збірник статей. – К., 1999. – Вип. 6. – С. 344-348.

Життєвий шлях та творчість Любові Яновської / Демченко Т.П. // Життя Чернігівщини і історія і сучасність, життя на порозі третього тисячоліття: Матеріали обласної науково – практичної конференції. – Чернігів, 1999. – С.51-56.

Аграрні рухи на Чернігівщині на сторінках часопису “Український вісник” / Демченко Т.П. // Проблеми історичного і географічного краєзнавства Чернігівщини. – Чернігів, 1999. – Вип. 4. – С. 57-62.

Краєзнавча – екскурсійна робота на Чернігівщині в 20-ті рр. ХХ ст. / Демченко Т., Ткаченко В., Ткаченко Е. // Туристично-краєзнавчі дослідження. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 638-649.

На чолі парламентської фракції (До характеристики думської діяльності І. Шрага) / Демченко Т.П. // Україна на порозі ХХІ ст.: актуальні питання історії: Збірник наукових праць. – К., 1999. – С. 149-156.

Шкільний туризм на Чернігівщині: здобутки і проблеми сьогодення / Демченко Т.П., Гаврилова О.М. // Туристично-краєзнавчі дослідження. – К., 2000. – Вип. 3. – С. 58-69.

Історія країн Азії та Африки нового та новітнього часу: навчально-методичний посібник для студентів заочного відділення / Тандура В.М. – Чернігів, 2000. – 52 с.

Історія країн Азії та Африки нового та новітнього часу: Навчально-методичний посібник / Тандура В.М. – Чернігів, 2000. – 68 с.

“Черниговская земская газета” як джерело до вивчення революційних подій 1917 року на Сумщині / Демченко Т.П. // Матеріали Четвертої Сумської обласної наукової історико-краєзнавчої конференції. – Суми, 2001. – С. 220-224.

“Знов море праці розстилається перед нами...”: Листи С.Єфремова до І.Шрага / Демченко Т.П. // Літературний Чернігів – 2001. – №17. – С. 69-78.

Історія міжнародних відносин: Програма курсу. Плани семінарських занять. Рекомендована література. Питання до заліку / Тандура В.М. – Чернігів, 2002. – 24 с.

Листи Іллі Шрага до Сергія Єфремова / Демченко Т.П. // Літературний Чернігів. – 2002. – №2. – С. 105-117.

Краєзнавча література як джерело до розробки екскурсійно-туристичних маршрутів (на прикладі Чернігівської області) // Туристично-краєзнавчі дослідження. – К., 2004. – Вип.5. – С.238-250.

“Тягне до участі у громадських справах...”: Листи Іллі Шрага до Петра Стебницького // Скарбниця української культури: Збірник наукових праць. – Чернігів, 2004. – Вип. 4. – С. 62-70.

Доля селянського посла В.Хвоста в контексті питання про альтернативний шлях боротьби українського селянства / Демченко Т.П. // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2005. – Вип. 28. – С. 72-76.

Депутат II Державної думи Російської імперії В.Хвіст: не типова доля українського селянина / Демченко Т.П. // Український селянин: Збірник наукових праць. – Черкаси, 2005. – Вип.9. – С. 38-41.

Історія країн Азії та Африки нового та новітнього часу: таблицях: Навчально-методичний посібник / Тандура В.М. Чернігів, 2006. – 48 с.

ПАВЛЕНКО

ЛЮДМИЛА АНАТОЛІЇВНА

Народилася 16 листопада 1971 р. у Чернігові. У 2001 р. з відзнакою закінчила історичний факультет Чернігівського педуніверситету імені Т.Г.Шевченка. Магістр педагогічної освіти. Протягом 2001-2004 рр. навчалася в аспірантурі при кафедрі всесвітньої історії Чернігівського педуніверситету імені Т.Г.Шевченка. З листопада 2003 р. працює асистентом кафедри всесвітньої історії. Викладає нову історію країн Європи та Америки. Працює над дисертацією „Наукова і громадська діяльність С.А. Рихлика” під керівництвом доктора історичних наук, професора Дятлова В.О.

***

Анализ исторических условий формирования нового ментального типа украинских чехов по результатам исследований Е.Рихлика // Менталитет славян и интеграционные процессы: история, современность, перспективы: Материалы II Международной научной конференции. – Гомель, 2001. – С. 179-180.

Историческая судьба украинских чехов в исследованиях Е. Рихлика // Славянский мир на пороге третьего тысячелетия: Материалы международной конференции. – Гомель, 2001. – С. 39-40.

Євген Рихлік: формування та еволюція історичного світогляду // Сіверянський літопис. – 2001. – № 5. – С. 89-97.

Внесок С.Рихліка у розвиток музейної справи в Україні // Література і культура Полісся. – Ніжин, 2002. – Вип.18. – С. 171-177.

Передумови комплексного наукового дослідження національних меншостей України у 1920-30-ті рр. // Археологія та етнологія Східної Європи: Матеріали і дослідження. – Одеса, 2002. – Т. 3. – С. 209-210.

Програма вивчення національних меншостей України (кінець 20-х – початок 30-х рр. ХХ ст.) та результати її здійснення // Народознавчі зошити. – 2001. – № 1. – С. 607-610.

Українсько-польські культурні взаємини першої половини ХІХ ст. в творчості Є.Рихліка // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 15. – Серія "Історичні науки". – № 1. – Чернігів, 2002. – С. 74-79.

Участь Є.Рихліка у русі національно-культурного процесу відродження українських чехів у 1920-х рр. // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 27. – Серія "Історичні науки". – № 2. – Чернігів, 2004. – С. 96-104.

Євген Рихлік і Ніжинська вища школа // Література і культура Полісся. – 2006. – Вип.32. – С.36-45.

Українсько-чеські науково-культурні взаємини у 1920-х рр. // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 34. – Серія "Історичні науки". – № 4. – Чернігів, 2006. – С.108-111.

ПАПЕРНИЙ

ЮРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

Народився 9 липня 1966 року у Чернігові. У 1989 р. закінчив історичний факультет Чернігівського педінституту імені Т.Г.Шевченка. Протягом 1989-1991 рр. перебував на військовій службі. У 1991-1998 рр. працював на посаді асистента кафедри всесвітньої історії. Вів семінарські заняття з історії стародавнього Сходу, Греції та Риму, нової та новітньої історії країн Азії та Африки, розробив лекційний курс з історії країн Азії та Африки у середні віки. З 1998 р. працює у громадських організаціях, державних установах та засобах масової інформації Чернігова.

***

Євреї Лівобережної України в кінці ХVІІІ – на початку ХХ століття (До постановки проблеми) // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції. – Чернігів, 1992. – Ч.3. – С. 102-103.

Євреї Лівобережної України в кінці ХVІІІ – початок ХІХ вв.: к постановке проблемы // Єврейське населення Півдня України: історія та сучасність: Тези доповідей наукової конференції. – Запоріжжя, 1992. – С. 29-30.

Міграція євреїв Чернігівської губернії на південь України у першій половині ХІХ ст. // Проблеми історичного і географічного краєзнавства Чернігівщини. – Чернігів, 1995. – Вип.3. – С. 18-20.

ПРИМАЧЕНКО
ЮЛІЯ МИХАЙЛІВНА

Народилася 5 березня 1982 р. у Чернігові. У 2003 р. закінчила історичний факультет Чернігівського педуніверситету імені Т.Г.Шевченка. Протягом 2002-2005 рр. працювала старшим лаборантом кафедри всесвітньої історії. З 2005 р. – асистент кафедри всесвітньої історії. 2005 р. вступила до аспірантури при кафедрі всесвітньої історії Чернігівського педуніверситету імені Т.Г.Шевченка. Під керівництвом доктора історичних наук, професора К.М. Ячменіхіна працює над дисертаційним дослідженням „Гуманітарна діяльність земств Російської імперії в другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. (на матеріалах Чернігівської, Полтавської та Харківської губернії)”.

***

Заснування Чернігівського будинку виховання бідних // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2005. – Вип.29. – С.78-83.

Гуманітарна діяльність Чернігівського губернського земства в роки Першої світової війни: опіка неповнолітніми // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 27. – Серія “Історичні науки”. – №2. – Чернігів, 2004. – С.89-96.

Початковий етап діяльності Чернігівського губернського земства в гуманітарній сфері (60 – 70-ті рр. ХІХ ст.) // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 33. – Серія “Історичні науки”. – № 3. – Чернігів, 2006. – С.108-120.

РЕВ'ЯКІН
ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ

Народився 20 червня 1950 р. в Запоріжжі. У 1973 р. закінчив історичний факультет Московського державного університету імені М.В. Ломоносова. Протягом 1973-1976 рр. навчався в аспірантурі цього ж університету. З 1976 р. – асистент Запорізького педагогічного інституту. У жовтні 1977 р. у Московському державному університеті захистив кандидатську дисертацію “Політична криза у Франції в 1917 р.” (науковий керівник – доктор історичних наук, професор Адо А.В.). Протягом 1978-1984 рр. працював старшим викладачем кафедри загальної історії Чернігівського пединституту імені Т.Г. Шевченка. Викладав нову історію, історіографію нової та новітньої історії. Керував школою юного історика факультету майбутнього вчителя. У 1984 р. переїхав до Москви. Нині працює на посаді провідного наукового співробітника Інституту загальної історії Російської Академії наук (м. Москва).

***

Противоречия по вопросу о войне и мире во Франции в конце 1916 – начале 1917 гг. // Проблемы всеобщей истории. – М., 1977. – №4. – С.34-44.

Кризисы “священного единения” во Франции в 1917 г. // Вестник МГУ. – Серия 8: “История”. – 1977. – №2. – С.23-28.

Рецензия на книгу: Гуревич Р.Н. Французские радикал-социалистические и рабочие движения в XX в. / Адо А.В. // Вопросы истории. – 1978. – №7. – С.45-46.

Первые отклики во Франции на Октябрьскую революцию // Французский ежегодник. – М., 1979. – С.99-110.

РУДЬКО

МИКОЛА ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Народився 4 квітня 1947 р. у м. Бобрівця Чернігівської області. У 1970 р. з відзнакою закінчив історичний факультет Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. Протягом 1970-1972 рр. перебував на військовій службі. З вересня 1972 р. – асистент кафедри історії КПРС та наукового комунізму, а з жовтня 1974 р. – асистент кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. У 1975-1978 рр. навчався в аспірантурі при Науково-дослідному інституті педагогіки Міністерства освіти УРСР. З вересня 1978 р. – асистент кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка, з грудня 1978 р. – заступник декана історичного факультету з навчальної роботи. У 1979 р. захистив кандидатську дисертацію "Формування в учнів матеріалістичного розуміння культури в процесі навчання історії стародавнього світу" (керівник – кандидат історичних наук Г.І. Подлуцький). З липня 1980 р. – старший викладач кафедри загальної історії, з грудня 1982 р. – кафедри історії СРСР і УРСР. Протягом лютого-серпня 1985 р. виконував обов'язки декана історичного факультету. У 1985-1990 рр. – проректор з навчальної роботи Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. За сумісництвом працював доцентом кафедри загальної історії. У липні 1990 р. був обраний секретарем Чернігівського обкому Компартії України з ідеологічних питань. Протягом 1990-1992 рр. працював доцентом кафедри педагогіки, психології і методики викладання історії. У лютому 1992 р. призначений на посаду

першого проректора. За сумісництвом продовжував викладати на кафедрі загальної історії. У 1992-1993 рр. брав участь у виконанні держбюджетної науково-дослідної теми "Розробка нового змісту спеціальної підготовки вчителя історії". У липні 1994 р. був призначений заступником голови виконкому Чернігівської обласної Ради з гуманітарних питань. До 30 червня 1996 р. працював на кафедрі за сумісництвом. Надалі працював у адміністрації Президента України, обіймав посаду генерального консула України в Санкт-Петербурзі (Російська Федерація). Заслужений працівник народної освіти України (1992 р.).

***

До питання про формування в учнів уявлень про класовий характер культури при вивченні історії в V класі // Український історичний журнал. – 1977. – № 8. – С. 98-102.

Педагогічні умови розкриття закономірностей розвитку духовної культури в процесі вивчення історії // Проблеми дальшого розвитку педагогічних і психологічних наук в світлі рішень XXV з'їзду КПРС: Тези республіканської наукової конференції. – К., 1977. – Вип.2. – С. 59-60.

Роль реалізації міжпредметних зв'язей для формування матеріалістического розуміння культури при вивченні історії в V-ом класі // Методические рекомендации по совершенствованию учебно-воспитательного процесса в школах. – К., 1977. – С. 31-33.

За високу якість знань учнів (Історія і суспільствознавство) / Лисенко М.М., Підлуцький Г.І. // Радянська школа. – 1978. – №8. – С. 45-47.

Аналіз знань учнів з історії та суспільствознавства / Лисенко М.М., Підлуцький Г.І. // Український історичний журнал. – 1979. – №5. – С. 106-121.

Краєзнавство – важливий засіб комуністичного виховання школярів (на матеріалах Чернігівської області) / Проніков О.К. // Третя республіканська наукова конференція з історичного краєзнавства: Тези доповідей. – К., 1984. – С. 123-125.

Про основні напрямки і методичні прийоми використання краєзнавчого матеріалу з історії Чернігівщини в ході викладання історії в школі // Перша Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства: Тези доповідей. – Чернігів, 1985. – С.150-151.

Черниговский государственный архитектурно-исторический заповедник как комплексное средство предметно-наглядного обучения истории СССР // Тезисы Черниговской областной научно-методической конференции посвященной 20-летию Черниговского архитектурно-исторического заповедника. – Чернигов, 1987. – С.55-56.

Актуальные проблемы идеологической борьбы на мировой арене: Методические советы, тематический план, программа и вопросы для повторения / Шевченко В.И. – Чернигов, 1988. – 13 с.

Цілі і завдання шкільної історичної освіти в системі педагогічних поглядів Н.К. Крупської // Педагогічна спадщина Н.К. Крупської і сучасна школа. – Чернігів, 1989. – С.49-50.

Народний педагог, учитель народу: До питання про педагогічні погляди Т.Г. Шевченка // Науково-методична конференція, присвячена 170-річчю з дня народження Т.Г. Шевченка: Тези доповідей. – Чернігів, 1989. – С.4-5.

Підготовка вчителя як основний напрямок інтеграції педвузу і школи // Співробітництво вузу і школи – найважливіша умова підготовки вчителя: Тези доповідей обласної науково-методичної конференції. – Чернігів, 1990. – С.3-4.

СОЛОВІЙОВА
ОЛЕНА ПЕТРІВНА

Народилася 19 травня 1979 р. у с. Андріївка Чернігівського району Чернігівської області. У 2002 р. з відзнакою закінчила історичний факультет Чернігівського педуніверситету імені Т.Г. Шевченка. Магістр педагогічної освіти. З липня 2002 р. – старший лаборант кафедри всесвітньої історії. З листопада 2006 р. за сумісництвом працює на посаді асистента кафедри, веде семінарські заняття з історії стародавнього світу.

***

Освітньо-виховна та громадська діяльність В.К. Щербакова у 1922-1929 рр. // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Вип. 33. – Серія "Історичні науки". – № 3. – Чернігів, 2006. – С. 204-209.

СОЛОМЕННА
ТЕТЯНА ВАЛЕРІЇВНА

Народилася 21 липня 1972 р. у Чернігові. У 1996 р. з відзнакою закінчила історичний факультет Чернігівського пединституту імені Т.Г.Шевченка. Протягом 1996-1999 рр. працювала на посаді асистента кафедри всесвітньої історії Чернігівського пединституту імені Т.Г.Шевченка. У 1999-2002 рр. навчалась в аспірантурі при кафедрі всесвітньої історії. З 2002 р. – асистент, старший викладач, доцент кафедри всесвітньої історії. У квітні 2004 р. у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна захистила кандидатську дисертацію "О.А. Аракчєєв – політик і людина" (науковий керівник – доктор історичних наук, професор Ячменіхін К.М.). Викладає новітню історію країн Європи та Америки, історіографію всесвітньої історії, історію міжнародних відносин, соціологію релігії.

***

Крестьяне Грузинской вотчины А.А. Аракчєєва // Зажиточное крестьянство России в исторической ретроспективе: XXVII сессия Симпозиума по аграрной истории Восточной Европы. Тезисы докладов и сообщений. – М., 2000. – С. 77-79.

Військові поселення в Україні та О. Аракчєєв у концепції О. Багалій-Татарінової / Ячменіхін К. // Сіверянський літопис. – 2001. – №2. – С. 71-79.

Влияние военных поселений на социокультурный ландшафт восточнославянских земель в первой половине XIX в. / Ячменіхін К.М. // Славянський мир на порозі третього тисячоліття: Матеріали міжнародної наукової конференції. – Гомель, 2001. – С. 62-63.

Постать О.А.Аракчєєва в історіографії другої половини XX століття // Сіверянський літопис. – 2002. – №2. – С. 61-67.

А.А. Аракчєєв-помещик (к вопросу о роли субъективного фактора в истории зажиточного помещичьего крестьянства России первой половины XIX в.) / Ячменіхін К.М. // Вестник Московского университета. – Серия 8: "История", – 2002. – №5. – С. 52-57.

Граф Аракчєєв очима сучасників // Вісник Східноукраїнського національного університету. – 2002. – №9 (55). – С. 12-181.

Арендные и покупные земли военных поселян и пахотных солдат в первой половине XIX в. / Ячменіхін К.М. // Земледелие и землепользование в России: XXVIII сессия симпозиума по аграрной истории Восточной Европы: Тезисы докладов и сообщений. – Калуга, 2002. – С. 62-63.

Граф О.А. Аракчєєв: спроба реконструкції історико-психологічного портрету // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 15. – Серія "Історичні науки". – №1. – Чернігів, 2002. – С. 28-32.

О.А. Аракчєєв у особистих взаєминах // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 27. – Серія "Історичні науки". – №2. – Чернігів, 2004. – С. 32-39.

"Чем ближе подъезжал я к Грузину <...> тем более умножалось мое любопытство" // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 33. – Серія "Історичні науки". – №3. – Чернігів, 2006. – С.52-62.

СПОДИНА
ВІКТОРІЯ ІВАНІВНА

Народилася 28 червня 1954 р. у Чернігові. У 1980 р. закінчила історичний факультет Чернігівського педінституту імені Т.Г.Шевченка. Протягом 1982-1986 рр. працювала асистентом кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Вела семінарські заняття з допоміжних історичних дисциплін та історії стародавнього світу.

* * *

Древнерусский фольклор как памятник истории и культуры восточных славян / Мельник В. М. – Запорожье, 1978. – 85 с.

Древнерусский фольклор как памятник истории и культуры других народов / Мельник В. М. // Этническая история славян и этнокультурные святы народов Центральной и восточной Европы: Тезисы докладов межреспубликанской конференции. – Чернигов, 1979. – С. 72-85.

Использование былины в курсе преподавания истории СССР в качестве этнографического источника // Материалы Всесоюзной научно-практической конференции по проблемам совершенствования преподавания исторических дисциплин в педагогических вузах СССР. – Ташкент, 1982. – С. 132-140.

Відображення сімейно-побутових відносин у билині про Івана Годяновича у співставленні з південнослов'янським і кореллофінським способом // Перша Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства: Тези доповідей. – Чернігів, 1985. – С. 109.

СТРІЛЮК (НАУМЧИК)
ОЛЕНА БОРИСІВНА

Народилася 5 березня 1977 р. у Чернігові. У 2000 р. з відзнакою закінчила історичний факультет Чернігівського педуніверситету імені Т.Г.Шевченка. Магістр педагогічної освіти. З 2000 р. – асистент кафедри всевітньої історії Чернігівського педуніверситету імені Т.Г.Шевченка. Протягом 2002-2005 рр. навчалася в аспірантурі при кафедрі всевітньої історії. З 2005 р. – асистент кафедри всевітньої історії. Викладає повітню історію країн Азії та Африки. Під керівництвом докторки історичних наук професора К.М. Ячменіхіна готує кандидатську дисертацію "Національне питання в державній політиці П.А. Століпіна".

* * *

Головні напрямки дослідження століпінської аграрної реформи в сучасній російській історіографії // Історична наука. Проблеми розвитку; Матеріали міжнародної наукової конференції. – Луганськ, 2002. – С. 150-153.

Постать П.А. Століпіна в сучасній російській історіографії // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Вип. 15. – Серія "Історичні науки". – №1. – Чернігів, 2002. – №15. – С. 101-104.

Политика П.А. Столыпина в области еврейского вопроса // Украина і Росія: досвід історичних зв'язків та перспективи спів-

робітництва: Збірник наукових праць. – Кривий Ріг, 2004. – С.62-69.

Вирішення польського питання в Росії: зіткнення позицій П.А. Столипіна та правих // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. – Вип. 27. – Серія "Історичні науки", – №2. – Чернігів, 2004. – № 27. – С. 61-69.

П.А. Столыпин и еврейский вопрос в России // Русский сборник: Исследование по истории России XIX-XX вв. – М., 2004. – Т. 1. – С. 78-93.

Нова історія країн Європи та Америки (другий період): програма курсу, плани семінарських занять, колоквиум, рекомендована література, питання до заліку / Дятлов В.О. – Чернігів, 2005. – 76 с.

Підготовка кабінетом П.А.Столипіна особого журналу про перегляд постанов, які обмежували права євреїв // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 33. – Серія "Історичні науки". – № 3. – Чернігів, 2006. – С. 182-189.

Вирішення єврейського питання в період першого міждум'я: піклування про іногородців чи вдалий політичний хід П. Столипіна? / Ячменіхін К.М. // Висвітлення історії національних меншин в курсах історії України та Росії. – Харків, 2006. – С. 99-109.

ТАНДУРА

ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ

Народився 25 липня 1951 р. у с. Журавка Варвинського району Чернігівської області. У 1977 р. закінчив факультет міжнародних відносин та міжнародного права Київського державного університету імені Т.Г.Шевченка. Деякий час працював лектором Варвинського райкому Компартії України. Протягом 1978-1981 рр. навчався в аспірантурі при кафедрі історії міжнародних відносин і зовнішньої політики Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. У 1981-1982 рр. працював вчителем у Варвинській середній школі. З 1983 р. – асистент кафедри історії КПРС та наукового комунізму, з 1991 р. – асистент, старший викладач, доцент кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г.Шевченка. Викладав історію міжнародних відносин. У 1991 р. в Київському державному університеті імені Т.Г. Шевченка захистив кандидатську дисертацію "Роль Сирії у розв'язанні близькосхідної проблеми (1967-1988 рр.)" (науковий керівник – доктор історичних наук, професор В.І.Возковинський). Очолював підготовче відділення Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. З 1997 р. керував Інститутом післядипломної освіти Чернігівського педуніверситету імені Т.Г.Шевченка. У 2000-2005 рр. – директор філіалу Національної фармацевтичної академії при Чернігівському педуніверситеті імені Т.Г.Шевченка. З 2005 р. – заступник голови Чернігівської обласної державної адміністрації з гуманітарних і політико-правових питань.

***

Методические рекомендации по оценке руководителей и специалистов трудовых коллективов в условиях становления рыночной экономики / Федоренко В.Н. – Чернигов, 1992. – 22 с.

Історія світової цивілізації (XX століття). Програма курсу. Плани семінарських занять. Рекомендована література. Питання до екзамену / Колесник М.П., Гаврилов В.М. – Чернігів, 1998. – 24 с.

Історія міжнародних відносин: Програма курсу. Плани семінарських занять. Рекомендована література. Питання до заліку. – Чернігів, 1998. – 32 с.

Курсова робота з історії: методичні рекомендації / Дятлов В.О. – Чернігів, 1999. – 20 с.

Історія країн Азії та Африки нового та новітнього часу: Навчально-методичний посібник для студентів заочного відділення / Онищенко В.І. – Чернігів, 2000. – 52 с.

Україна на шляху до Європи // Сіверянський літопис. – 2000. – №2. – С. 3-10.

Історія середніх віків країн Європи та Америки. Програма курсу. Рекомендована література. Плани семінарських занять. Завдання для колоквіуму. Питання до екзаменів. Посібник для студентів історичних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів III-IV рівня акредитації / Дятлов В.О., Веремейчик О.М., Уманець О.М. – Чернігів, 2000. – 32 с.

Історія міжнародних відносин: Програма курсу. Плани семінарських занять. Рекомендована література. Питання до заліку / Онищенко В.І. – Чернігів, 2002. – 24 с.

ТИМЧУК

МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ

Народився 1932 р. у с. Патинці Кам'янець-Подільського району Хмельницької області. У 1965 р. закінчив історичний факультет Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. У 1972 р. закінчив аспірантуру при Південному відділенні Всесоюзної академії сільськогосподарських наук ім. В.І. Леніна (нині – Українська Академія аграрних наук). Працював у Кам'янець-Подільському педінституті, а з 1973 р. – на кафедрі історії КПРС та наукового комунізму Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. У 1973 р. захистив кандидатську дисертацію "Сільські партійні організації України у 40-50-ті рр. ХХ ст.". З серпня 1975 р. – завідувач кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. У 1976-1981 рр. – проректор Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка з наукової роботи.

***

Деятельность Компартии Украины по дальнейшему развитию внутрипартийной демократии в 1945-1952 гг. // Научные труды по истории КПСС. – К., 1975. – Вып. 75. – С. 45-50.

ТКАЧЕНКО

ВОЛОДИМИР ВОЛОДИМИРОВИЧ

Народився 13 березня 1964 р. у Чернігові. У 1986 р. закінчив історичний факультет Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Ще в студентські роки зацікавився історико-краєзнавчими дослідженнями, очолював Студентське наукове товариство. Після закінчення інституту вчителював у Кобижчанській середній школі Бобровицького району. З 1989 р. працює в Чернігівському педінституті (згодом – педуніверситеті) імені Т.Г. Шевченка на посадах асистента, старшого викладача, доцента кафедри всесвітньої історії. Викладав історію стародавнього Сходу, Греції та Риму. У 1995 р. в Інституті історії України НАНУ захистив кандидатську дисертацію "Розвиток історичного краєзнавства на Чернігівщині у 20-30-х рр. ХХ ст." (науковий керівник – кандидат історичних наук, доцент О.Б. Коваленко). Досліджує історію політичних репресій та голодомору 1932-1933 рр., комунітарний рух другої половини ХІХ – першої чверті ХХ ст., а також розвиток науки в Україні у довоєнний період. У 2004-2006 рр. перебував у докторантурі. Навесні 2006 р. став депутатом Верховної Ради України V скликання. Обраний головою Підкомітету з питань гуманітарної освіти, науки та інформатизації Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти.

З історії досліджень курганів доби бронзи на Чернігівщині // Друга Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства: Тези доповідей. – Чернігів: Ніжин, 1988. – Вип. II. – С. 4-6.

Использование памятников истории и культуры в нравственно-эстетическом воспитании учащихся (из опыта работы Кобыжчанской средней школы №1 Бобровицкого района Черниговской области) // Нравственно-эстетическое воспитание молодежи средствами искусства: Тезисы Всесоюзного научно-практического семинара. – Чернигов, 1990. – Часть. I. – С. 63-64.

Співробітництво школи і вузу у морально-естетичному вихованні молоді в процесі охорони пам'яток історії і культури // Обласна науково-методична конференція "Співробітництво вузу і школи – найважливіша умова підготовки вчителя": Тези доповідей. – Чернігів, 1990. – С. 87-88.

Краєзнавча діяльність Ніжинської науково-дослідної кафедри історії культури й мови у 20-х рр. // Література та культура Полісся. – Ніжин, 1990. – Вип. 1. – С. 103-104.

Події першої російської революції 1905-1907 рр. на Чернігівщині в історико-краєзнавчих дослідженнях 20-х років / Коваленко О.Б. // Первая российская революция 1905-1907 гг. в свете нового исторического мышления: Тезисы докладов и сообщений республиканской научной конференции. – Горловка, 1990. – Т. 1. – С. 53-55.

Ю.С. Виноградський про археологічні роботи Сосницького історико-краєзнавчого музею (1920-1955) / Ясновська Л.В. // Минуле Сосниці та її околиць. – Чернігів, 1990. – С. 14-15.

Історія Сосниці у доробку краєзнавця І.З. Онищенка // Минуле Сосниці та її околиць. – Чернігів, 1990. – С. 89.

Участь студентства в історико-краєзнавчому русі на Чернігівщині у 20-х рр. // Питання вітчизняної та зарубіжної історії. – Чернігів, 1991. – С. 47-48.

Статут Чернігівського інституту краєзнавства (1924 р.). Підготовка до друку і передмова / Коваленко О.Б. // Питання вітчизняної та зарубіжної історії. – Чернігів, 1991. – С. 68-72.

Історико-краєзнавча діяльність музеїв Чернігівщини у 20-ті рр. / Коваленко О.Б. // V Всеукраїнська конференція "Розвиток історичного краєзнавства в контексті національного і культурного відродження України": Тези доповідей та повідомлень. – К.; Кам'янець-Подільський, 1991. – С. 441-442.

Проблеми Історії України в дослідженнях Ніжинської науково-дослідної кафедри історії культури й мови // Історія України: дослідження та інтерпретації: Тези VI республіканських суспільно-політичних читань. – К., 1991. – С. 104-105.

Методика використання археологічних матеріалів на уроках історії // Проблеми історичного і географічного краєзнавства Чернігівщини. – Чернігів, 1991. – С. 43-46.

1933-й: Хроніка голодного геноциду // Філософська і соціологічна думка. – 1991. – №1. – С. 112-123.

Мовознавець... з бомбою??? // Вітчизна. – 1991. – №9. – С. 187-189.

Істина Миколи Неплюєва (з історії Воздвиженського трудового братства) / Богун М.О. // Філософська і соціологічна думка. – 1991. – №10. – С. 147-167.

Історичне краєзнавство на Чернігівщині у 20-30-х роках // Рідна школа. – 1991. – №12. – С. 51-56.

Коса над Черніговом // Україна. – 1991. – №24. – С. 10-11.

Коментар історика // 33-й: голод. Народна книга – меморіал. – К., 1991. – С. 527-532.

Три справи і одне життя (П.К. Федоренко) / Коваленко О.Б. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 228-233.

Історик і літературознавець (Б.М. Шевелів) / Коваленко О.Б. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 263-266.

Археолог за покликанням (П.І. Смолічев) / Коваленко О.Б. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 279-283.

Бережков Михайло Миколайович / Коваленко О.Б. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 334.

Виноградський Юрій Степанович / Коваленко О.Б., Ясновська Л.В. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 335.

Гапєєв Степан Антонович / Коваленко О.Б. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 336-337.

Ганцов Всеволод Михайлович / Коваленко О.Б. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 337-338.

Дроздов Володимир Геннадійович / Коваленко О.Б. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 338-339.

Євфимовський Володимир Степанович / Коваленко О.Б. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 340.

Єршов Володимир Григорович / Коваленко О.Б. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 341.

Жданович Яків Миколайович / Коваленко О.Б., Курас Г.М. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 342.

Луговський Борис Львович / Коваленко О.Б. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 344-345.

Маслов Василь Іванович / Коваленко О.Б. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 345-346.

Розанов Анатолій Григорович / Коваленко О.Б. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 347-348.

Щербаков Василь Карпович / Коваленко О.Б. // Репресоване краєзнавство (20-30-і роки). – К., 1991. – С. 353-354.

З історії етнографічного вивчення села на Чернігівщині у 20-ті роки // Проблеми вивчення середньовічного села на Поліссі. – Чернігів, 1992. – С. 76-77.

Охорона пам'яток церковної старовини на Чернігівщині у 20-ті роки // 1000 років Чернігівській єпархії: Тези доповідей церковно-історичної конференції. – Чернігів, 1992. – С. 114-116.

Внесок середніх навчальних закладів у розвиток історичного краєзнавства у 20-х роках // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції. – Чернігів, 1992. – Частина 3. – С. 122-124.

"Тимчасова комісія для проведення археологічного і архітектурного обстеження історичних пам'яток Чернігова" / Коваленко О.Б. // Архітектурні та археологічні старожитності Чернігівщини. – Чернігів, 1992. – С. 148-149.

Політика розкуркулювання і голодомор 1932-1933 років на Чернігівщині / Коваленко О.Б. // За них скажемо (Голод 1932-1933 років на Чернігівщині). – Чернігів, 1993. – С. 76-88.

Доля історика / Коваленко О.Б. // Репресоване "відродження". – К.: Україна, 1993. – С. 198-211.

Участь викладачів та студентів Чернігівського інституту народної освіти в історико-краєзнавчому русі 20-х років // Шоста Всеукраїнська наукова конференція з історичного краєзнавства. – Луцьк, 1993. – С. 368-369.

Чернігівське наукове товариство у контексті національного відродження України 20-х років / Ігнатенко М.М. // Сіверянський літопис. – 1995. – №2. – С. 54-57.

Історико-краєзнавча діяльність музеїв Чернігівщини у 20-30-ті рр. // Проблеми історичного і географічного краєзнавства Чернігівщини. – Вип. II. – Чернігів, 1993. – С.86-89.

Співробітництво Чернігівського інституту народної освіти та місцевих архівних установ у історико-краєзнавчих дослідженнях 20-х років // Літературний Чернігів. – 1995. – №7. – С. 92-98.

Розвиток історичного краєзнавства у Чернігівському педінституті імені Т.Г. Шевченка // Людина, суспільство, культура: історія та сучасність: Матеріали ювілейної наукової конференції, присвяченої 80-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту імені Т.Г. Шевченка. – Чернігів, 1996. – С. 10-12.

Проблеми античної історії у дослідженнях Ніжинської науково-дослідної кафедри історії культури й мови // Людина, суспільство, культура: історія та сучасність: Матеріали ювілейної наукової конференції, присвяченої 80-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту імені Т.Г. Шевченка. – Чернігів, 1996. – С. 99-100.

Нововиявлені документи з історії Музею українських старожитностей імені В.В. Тарновського / Підготовка до друку і передмова / Коваленко О.Б. // Скарбниця української культури: Матеріали ювілейної наукової конференції, присвяченої 100-річчю Чернігівського історичного музею імені В.В. Тарновського. – Чернігів, 1996. – С. 6-13.

Музеї Чернігівщини в історико-краєзнавчому русі 20-30-х років // Скарбниця української культури: Матеріали ювілейної наукової конференції, присвяченої 100-річчю Чернігівського історичного музею імені В.В. Тарновського. – Чернігів, 1996. – С.88-89.

П. Федоренко. Декабристи на Чернігівщині після амністії (Підготовка до друку і передмова) / Коваленко О.Б. // Сіверянський літопис. – 1997. – № 5. – С. 121-132.

Історія стародавнього світу (Первісне суспільство, Стародавній Схід, Греція та Рим): Навчально-методичний посібник – Чернігів, 1998. – 118 с.

Ерос или любовь? – Чернігів, 1998. – 248 с.

Історико-краєзнавча діяльність наукових товариств Чернігівщини у 20-х-на початку 30-х рр. ХХ ст. // Україна і Росія в панорамі століть: Збірник наукових праць на пошану проф. К.М. Ячменіхіна. – Чернігів, 1998. – С. 309-317.

Краєзнавчо-екскурсійна робота на Чернігівщині в 20-ті рр. ХХ ст. / Демченко Т., Онищенко В., Ткаченко Е. // Туристично-краєзнавчі дослідження. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 638-649.

Дипломат, педагог, релігійний пошукач і письменник // Знаменні і пам'ятні дати по Чернігівській області на 2001 рік. – Чернігів, 2000. – С. 42-43.

Згорання комунітарного руху на Сумщині у 20-х рр. ХХ ст. // Матеріали четвертої Сумської обласної наукової історико-краєзнавчої конференції. – Суми, 2001. – С.58-62.

Християнський гуманізм Миколи Неплюєва (з нагоди 150-річчя з дня народження) // Сіверянський літопис. – 2001. – № 5. – С. 97-108.

Про Воздвиженське трудове братство та присвячену йому повість П.К.Федоренка "Серебрянные нити" // Федоренко П.К. Срібні нитки. – К., 2001. – С. 3-30.

Роль провінції у розгортанні комунітарного руху в Лівобережній Україні у 80-х рр. ХІХ – 20-х рр. ХХ ст. // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2002. – Вип. 17. – С. 123-130.

Творча спадщина вихованця Воздвиженського Трудового Братства П.К.Федоренка // Діяльність і духовна спадщина М.М. Неплюєва в контексті новітньої вітчизняної історії: Матері-

али міжнародної науково-просвітницької конференції. – Суми, 2002. – С. 41-45.

Роль музеїв Чернігівщини в історико-краєзнавчому русі 20-30-х рр. ХХ ст. // Скарбниця української культури. – Чернігів, 2002. – Вип. 2. – С. 129-139.

Розгром комунітарного руху на Глухівщині у 20-х рр. ХХ століття // Збереження історико-культурних надбань Глухівщини: Матеріали міжнародної науково-просвітницької конференції. – Суми, 2002. – С. 73-76.

Комунітаризм другої половини 80-х – початку 90-х рр. ХІХ ст. // Сіверянський літопис. – 2003. – №4. – С. 108-116.

Комунітарний рух на Полтавщині у 90-х рр. ХІХ ст. // Археологічний літопис Лівобережної України. – Полтава, 2003. – №2/2002 – 1/2003. – Ч. 12-13. – С. 142-147.

Громадська діяльність П.С.Коробки // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2002. – Вип. 21. – С. 281-283.

Політика розкуркулювання: голодомор 1932-1933 років на Чернігівщині / Кадетов С. // Голодомор 1932-1933 років: основні дійові особи і механізми здійснення: Матеріали Другої Міжнародної наукової конференції. – К., 2004. – С. 257-270.

Комунітарні ідеї в українському суспільному русі 30-х – початку 80-х рр. ХІХ ст. // Проблеми історії України ХІХ – початку ХХ ст. – К., 2003. – Вип. VI. – С. 171-179.

Християнський гуманізм Миколи Неплюєва // Чернігівщина incognita. – Чернігів, 2004. – С. 171-182.

Історичне краєзнавство на Чернігівщині // Чернігівщина краєзнавча. – К., 2004. – С. 48, 50, 52.

“Білі плями” в краєзнавстві / Ігнатенко М. // Чернігівщина краєзнавча. – К., 2004. – С. 82, 84.

Петро Смоличев – археолог за покликанням / Коваленко О.Б. // Чернігівщина краєзнавча. – К., 2004. – С. 218, 220, 222.

Володимир Євфимовський / Коваленко О.Б. // Чернігівщина краєзнавча. – К., 2004. – С. 340.

Степан Галеев – історик, музейний працівник / Коваленко О.Б. // Чернігівщина краєзнавча. – К., 2004. – С. 514.

Володимир Дроздов – історик, музейний працівник / Коваленко О.Б. // Чернігівщина краєзнавча. – К., 2004. – С. 518, 520.

Борис Луговський – етнограф, музейний працівник / Коваленко О.Б. // Чернігівщина краєзнавча. – К., 2004. – С. 686.

Всеволод Гашцов – мовознавець, активний учасник краєзнавчого руху // Чернігівщина краєзнавча. – К., 2004. – С. 728, 730.

Разработка современных основ разрешения трудовых конфликтов в англо-саксонском праве // Историко-правовые и социально-экономические аспекты развития общества: Сборник материалов межвузовской научно-практической конференции. – Чернигов, 2004. – Вып. 3. – С. 146-148.

Український комунітаризм останньої чверті ХІХ ст. // Проблеми історії України ХІХ – початку ХХ ст. – К., 2004. – Вип. VII. – С. 231-242.

Комунітарний рух останньої чверті ХІХ – початку ХХ ст. в Росії та Україні // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 27. – Серія “Історичні науки”. – №2. – Чернігів, 2004. – С. 76-81.

Комунітарні ідеї в українському суспільстві останньої чверті ХІХ – початку ХХ ст. // Український історичний журнал. – 2005. – №3. – С. 111-119.

Лекції з історії розвитку державно-правових відносин у давньогрецькій і давньоримській цивілізаціях: Навчальний посібник. – К., 2005. – 384 с.

Історія стародавнього світу (Первісне суспільство, Стародавній Схід, Греція та Рим): Інформаційний пакет матеріалів для організації навчання студентів в кредитно-модульній системі / Коваленко І.В. – Чернігів, 2005. – 91 с.

Ідеальна держава очима Платона // Сборник материалов межвузовской научно-практической конференции “Историко-правовые и социально-экономические аспекты развития общества”. – Чернигов, 2005. – Вып. IV. – С. 9-14.

Комунітарний ідеал в історичних та суспільно-політичних поглядах князя Д.О. Хілкова // Історіографічні дослідження в Україні: Матеріали круглого столу, проведеного в Інституті історії України НАН України 10 листопада 2004 р. з нагоди 200-річчя від дня народження М.О.Максимовича. – К., 2005. – Вип.16. – С. 251-286.

УМАНЕЦЬ
ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ

Народився 11 січня 1951 р. у с. Котилево Новоселицького району Чернівецької області. У 1975 р. закінчив історичний факультет Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. У 1975-1977 рр. працював асистентом кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Протягом 1977-1980 рр. навчався в аспірантурі при кафедрі історії КПРС природничих факультетів Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. У 1981-1985 рр. працював асистентом кафедри історії КПРС і наукового комунізму. У грудні 1984 р. у Київському державному університеті імені Т.Г. Шевченка захистив кандидатську дисертацію "Ідейно-виховна робота партійних організацій на промислових підприємствах України (1956-1961 рр.)" (науковий керівник – доктор історичних наук, професор М.М. Матвійчук). У 1985-1986 рр. – асистент, у 1986-1999 рр. – старший викладач, з 1999 р. – доцент кафедри всесвітньої історії Чернігівського педінституту (згодом – педуніверситету) імені Т.Г. Шевченка. Викладає історію середніх віків та історію країн Європи та Америки у ранній новий час.

Интернациональное воспитание рабочего класса Украины в 1950-х – 60-х гг. // Этническая история славян и этнокультурные связи народов Центральной и Восточной Европы: Тезисы докладов межреспубликанской научной конференции. – Чернигов, 1979. – С. 39-43.

Воспитание рабочего класса Украины в духе коммунистического отношения к труду (1956-1961 гг.) // Этническая история славян и этнокультурные связи народов Центральной и Восточной Европы: Тезисы докладов межреспубликанской научной конференции. – Чернигов, 1979. – С. 59-72.

Совершенствование организационного руководства массово-политической работой на промышленных предприятиях Украины (1956-1961 гг.). – Чернигов, 1981. – 86 с.

Причерниговские памятники начала эпохи Великого переселения народов / Шевченко Ю.Ю. // Архитектурні та археологічні старожитності Чернігівщини. – Чернігів, 1992. – С. 30-40.

Проблема культурогенезису давньоруської "севери" з центром у Чернігові / Шевченко Ю.Ю. // Проблеми історичного і географічного краєзнавства Чернігівщини. – Чернігів, 1993. – Вып. 2. – С. 3-8.

Импульсы культур латенского круга в Подесенье / Шевченко Ю.Ю. // Слов'яно-руські старожитності Північного Лівобережжя: Матеріали історико-археологічного семінару присвяченого 60-річчю від дня народження О.В. Шекуна. – Чернігів, 1995. – С. 106-109.

Эволюция Чернигова конца X века в контексте Киеворусской государственности / Шевченко Ю.Ю. // Деснинские древности: Материалы межгосударственной научной конференции "История и археология Подесенья", – Брянск, 1995. – С. 63-66.

Історія середніх віків країн Європи та Америки / Дятлов В.О., Веремейчик О.М., Тандура В.М. // Посібник для студентів історичних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів. – Чернігів, 2000. – 32 с.

Початок “десталінізації” на Чернігівщині // Сіверянський літопис. – 2001. – №3. – С. 96-101.

Історія країн Європи та Америки у ранній Новий час / Дятлов В.О., Веремейчик О.М., Тандура В.М. // Посібник для студентів історичних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів. – Чернігів, 2002. – 32 с.

Угорські племена на території сучасної України: (Питання ранньої історії угорців на уроках історії в 7 кл. середньої школи) // Педагогічні обрії: Науково-методичний журнал. – 2002. – №1. – С. 56-63.

“Змсаголовые” ювелирные предметы на пороге раннего средневековья и украинские легенды и поверья о “Царь-уже” / Шевченко Ю.Ю. // Деснинские древности: Материалы межгосударственной научной конференции “История и археология Подесенья”. – Брянск, 2004. – Вып. III. – С.177-187.

УСТИНОВА

КЛАВДІЯ ГРИГОРІВНА

Народилася 15 червня 1924 р. у с. Домовини Ізмаїлівського району Ліпецької області Російської Федерації. У липні-серпні 1941 р. перебувала на будівництві оборонних споруд у районі м. Смоленськ. З кінця серпня до жовтня 1942 р. працювала робітницею на швейній фабриці у м.Павлов-Посад. У жовтні 1942 р. добровільно пішла на фронт. Служила сфрейтором у складі 1735-го зенітно-артилерійського полку 52-ої дивізії, обороняла Москву, була комсоргом роти. Нагороджена чотирма медалями. У 1945-1949 рр. навчалася на історичному факультеті Московського педінституту імені В.І. Леніна, після закінчення якого працювала вчителем історії в школі № 18 м. Павлово-Посад. У жовтні 1949 р. вступила до аспірантури при кафедрі загальної історії Московського педінституту. У 1955 р. захистила дисертацію “Кентське повстання 1450 р.: з історії класової боротьби англійського селянства у середні віки” (науковий керівник – академік АН СРСР С.А.Кослинський). Деякий час працювала асистентом кафедри загальної історії Грозненського (Чечено-Інгушського) педагогічного інституту. У 1956-1965 рр. – викладач кафедри марксизму-ленінізму Стерлітамакського педагогічного інституту (Баїкортостан). У 1965-1971 р. працювала у Ніжинському педінституті імені М.В. Гоголя. З 1971 р. – завідувач кафедри історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Протягом 1975-1999 рр. – доцент кафедри загальної (пізніше – всесвітньої) історії, викладала історію середніх віків. Померла 19 грудня 2000 р.

Підготовка студентів до краєзнавчої роботи // Міжвузівська науково-методична конференція з історії краєзнавства, присвячена 800-річчю Полтави: Тези доповідей і повідомлень. – Полтава, 1974. – С.30-33.

Співробітництво молодіжних організацій Чернігівської і Східно – Чеської областей // Перша Чернігівська обласна наукова конференція з краєзнавства: Тези доповідей. – Чернігів, 1985. – С. 47-49.

ЯКОВЕНКО

ЕЛЕОНОРА ВІКТОРІВНА

Народилася 5 листопада 1934 р. у Києві. У 1957 р. закінчила історичний факультет Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. Спеціалізувалась на кафедрі археології та музеєзнавства, що визначило коло її наукових інтересів. У 1957-1958 рр. працювала лаборантом Інституту археології АН УРСР, у 1959-1960 рр. – молодшим науковим співробітником Дирекції художніх виставок при Міністерстві культури УРСР, з лютого 1960 р. – старшим лаборантом, згодом молодшим науковим співробітником Інституту археології АН УРСР. Протягом 1965-1968 рр. навчалася у заочній аспірантурі відділу скіфознавства цього ж інституту. У лютому 1970 р. захистила кандидатську дисертацію "Скіфи Східного Криму у V-III ст. до н.е." (науковий керівник – доктор історичних наук О.І. Тереновжкін). У 1970-1973 рр. працювала вченим секретарем Курсів підвищення кваліфікації археологічних кадрів УРСР. Водночас протягом 1970-1971 рр. за сумісництвом викладала археологію та допоміжні історичні дисципліни у Ніжинському педінституті імені М.В. Гоголя. З травня 1973 р. – старший викладач, згодом доцент кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. Протягом 1977-1978 рр. виконувала обов'язки завідувача кафедри загальної історії. У 1979-1981 рр. перебувала на посаді старшого наукового співробітника і працювала над докторською дисертацією. 1980 р. була керівником господарської теми "Охоронні розкопки археологічних пам'яток у зоні будівництва в м. Чернігові". У березні 1984 р. призначена

завідувачем кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. У 1985 р. у Державному Ермітажі (м. Ленінград) захистила докторську дисертацію "Скіфи на Боспорі: Греко-римські відносини у VII-III ст. до н.е.". У лютому 1987 р. обрана професором кафедри загальної історії Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. У серпні 1987 р. очолювала Керченський історико-культурний заповідник. Нагороджена знаком "Відмінник народної освіти УРСР" і медаллю "За трудову доблесть". Померла 9 грудня 1998 р.

Скіфи Східного Криму в V-III ст. до н.е. – К., 1974. – 150 с.

Киммерійські погребення Высокої Могили / Бидзиля В.И. // Советская археология. – 1974. – № 1. – С. 148-159.

Новые данные о контактах населения Северного Причерноморья с Закавказьем в эпоху энеолита // Всесоюзная научная конференция "Античные, византийские и местные традиции в странах Восточного Причерноморья": Тезисы докладов. – Тбилиси, 1975. – С. 64-65.

Трипольский слой городища Гринчук // Археологические открытия 1974 года. – М., 1975. – С. 377-378.

Древнейший памятник искусства скифов // Советская археология. – 1976. – № 2. – С. 236-240.

Работы на Среднем Днестре / Пачкова С.П., Петрашук В.А. // Археологические открытия 1975 года. – М., 1976. – С. 374-375.

Предметы звериного стиля в раннескифских памятниках Крыма // Скифо-сибирский звериный стиль в искусстве народов Евразии. – М., 1976. – С. 128-137.

Гравированные костяные пластины из "Гаймановой могилы" // Тезисы докладов XIV Международной конференции античников социалистических стран. – Ереван, 1976. – С. 534-536.

Исследование Елизаветовского курганного могильника // Брашевский И.Б., Зарецкий Ю.П., Копылов В.П. // Археологические открытия 1976 года. – М., 1977. – С. 89-90.

Погребение богатой скифянки на Темир-Горе // Скифы и сарматы. – К., 1977. – С. 140-145.

Ліпна кераміка VI-V ст. до н.е. з Німфея // Археологія. – 1978. – Вип. 27. – С. 36-43.

Раскопки Елизаветинского могильника / Брашнинский И.Б., Копылов В.П. // Археологические открытия 1977 года. – М., 1978. – С. 108-109.

Женские погребения Елизаветинского могильника // Археологические исследования на Украине в 1976 – 1977 гг.: Тезисы докладов. – Ужгород, 1978. – С. 64.

Скіфська зброя в Менському краєзнавчому музеї / Покотило В.Ф. // Археологія. – К., 1979. – Вип. 30. – С. 90-91.

Об этно-культурной принадлежности населения хоры Боспора Евронейского // Материалы 2-го Всесоюзного симпозиума по древней истории Причерноморья "Местное население Причерноморья в эпоху Великой греческой колонизации (VIII-V вв. до н. е.)". – Тбилиси, 1979. – С. 97-99.

Гравированные костяные пластины из "Гаймановой могилы" / Бидзиля В.И. // Проблемы античной истории и культуры. Доклады XIV международной конференции античников социалистических стран "Эйрене". – Ереван, 1979. – Т. 2. – С. 457-464.

Нові досягнення боспорознавства і проблема скифів Східного Криму // Археологія. – К., 1980. – Вип. 33. – С. 46-52.

К истории возникновения гидронима "Боспор киммерийский" // Археологические исследования на Украине в 1978 – 1979 гг.: Тезисы докладов. – Днепропетровск, 1980. – С. 74.

Об этнокультурной принадлежности населения хоры Боспора Евронейского // Демографическая ситуация в Причерноморье в период Великой греческой колонизации. – Тбилиси, 1981. – С. 248-259.

Раннескифские погребения Восточного Крыма // Древности степной Скифии. – К., 1982. – С. 65-75.

К проблеме происхождения шедевров торевтики из раннеэллинистических курганов Скифии и Боспора // Материалы 3-го Всесоюзного симпозиума по древней истории Причерноморья на тему "Эллинизм и Причерноморье": Тезисы докладов и сообщений. – Тбилиси, 1982. – С. 109-111.

Черняхівський могильник у с. Малиновці на Дністрі / Пачкова С.П. // Археологические памятники Среднего Поднепровья. – К., 1983. – С. 55-61.

Краєзнавча робота під час археологічної політики студентів-істориків Чернігівського педінституту // Третя республіканська наукова конференція з історичного краєзнавства: Тези доповідей. – К., 1984. – С. 138-139.

“Лавка ювеліра” на Єлизаветинском городище // Всесоюзная археологическая конференция “Достижения советской археологии в XI пятилетке”: Тезисы докладов. – Баку, 1985. – С. 381-383.

Від краєзнавчого пошуку до наукового дослідження // Перша Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства: Тези доповідей. – Чернігів, 1985. – С. 139-140.

О дипломатических контактах Боспора и Скифии времён Атея (к истории международных отношений в Причерноморском регионе) // Международные отношения в бассейне Чёрного моря в древности и средние века: Межвузовский сборник научных трудов. – Ростов-на-Дону, 1986. – С. 43-54.

“Лавка ювеліра” на Єлизаветинському городищі // Археологія. – К., 1987. – Вип. 60. – С. 83-91.

ЯЧМЕНІХІН

КОСТЯНТИН МИХАЙЛОВИЧ

Народився 15 червня 1948 р. у м. Баку (Республіка Азербайджан). У 1973 р. закінчив історичний факультет Мордовського державного університету імені М. П. Огарьова. Деякий час працював у Чернігівському міському комітеті ЛКСМУ, зкладах культури, перебував на військовій службі в Підмосков'ї. У 1978 р. почав викладати історію у Чернігівській середній школі №8, а у 1980 р. за сумісництвом – на історичному факультеті Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка. У 1982 р. вступив до аспірантури при кафедрі історії СРСР періоду капіталізму (XIX – початок XX ст.) Московського державного університету імені М.В. Ломоносова. У 1986 р. в Московському університеті захистив кандидатську дисертацію “Новгородські військові поселення: адміністративно – господарська структура (1816-1831)” (науковий керівник – доктор історичних наук, професор В.О. Федоров). Після закінчення аспірантури працював на кафедрі історії СРСР та УРСР Чернігівського педінституту імені Т.Г. Шевченка на посаді старшого викладача, а потім доцента. У 1986-1989 рр. виконував обов'язки заступника декана історичного факультету з навчальної роботи. Протягом 1991-1993 рр. навчався в докторантурі при кафедрі історії Росії XIX – початку XX ст. Московського державного університету імені М.В. Ломоносова. Підсумком тривалих студій стала докторська дисертація “Військові поселення в Росії: адміністративно-господарська структура”, яку він захистив у Московському державному університеті в 1994 р. Протягом 1993-1995 рр.

працював на кафедрі історії слов'ян, а у вересні 1995 р. очолює кафедру всесвітньої історії Чернігівського державного педінституту імені Т.Г. Шевченка. Того ж таки року йому було присвоєно вчене звання професора. Викладає курс історіографії всесвітньої історії, спецкурс "Основні тенденції розвитку сучасної історіографії зарубіжної історії", керує аспірантами. Підготував трьох кандидатів історичних наук.

***

Г.С. Батеньков і А.А. Аракчєєв // Тарасовские чтения 14-15 марта 1995 г. – Йошкар-Ола, 1995. – С. 57-59.

Источниковедческая база изучения истории военных поселений в России // Актуальные проблемы археологии, источниковедения и историографии: Материалы Всероссийской научной конференции, посвященной 50-летию Победы в Великой Отечественной войне. – Вологда, 1995. – С. 268-269.

Аграрные технологии в округах военных поселений и пахотных солдат // Аграрные технологии в России IX – XX вв. XXX сессия Симпозиума по аграрной истории Восточной Европы. – М., 1996. – С. 61-64.

Формирование и структура округов пахотных солдат в Новгородской губернии // Прошлое Новгорода и Новгородской земли: Материалы научной конференции. – Новгород, 1996. – С. 127-133.

Західноєвропейська та північноамериканська історіографія про військові поселення в Росії // Людина, суспільство, культура Історія та сучасність. – Чернігів, 1996. – С. 50-53.

Алексей Андреевич Аракчєєв // Российские консерваторы. – М., 1997. – С. 17-62.

Экономический потенциал военных поселений в России // Вопросы истории. – 1997. – №2. – С.34-48.

Реформування військових поселень в Росії наприкінці 20-х у 30-ті рр. ХІХ ст. // Історія Росії в панорамі століть: Збірник наукових праць на пошану професора К.М. Ячменіхіна. – Чернігів, 1998. – С. 12-20.

Поиски и реализация форм военных поселений в России // Особенности российского земледелия и проблемы расселения IX-XX вв.: XXXI сессия Симпозиума по аграрной истории Восточной Европы. – М., 1998. – С. 60-62.

Основные периоды истории военных поселений в России // П.А. Зайончковский (1904-1983 гг.): Статьи, публикации и воспоминания о нем. – М., 1998. – С.430-441.

Библиотека "фронтового солдата" // Библиофил. – 1999. – №1. – С.105-112.

Дипломні роботи з історії: Методичні рекомендації / Онисенко В.І., Веремейчик О.М. – Чернігів, 1999. – 32 с.

Історіографія всесвітньої історії: Методичні рекомендації / Дятлов В.О., Соломенна Т.В. – Чернігів, 1999. – 47 с.

Доля реформатора (рец.): В.Л. Степанов, Н.Х. Бунге: Судьба реформатора. – М., 1998. – 398 с. // Сіверянський літопис. – 1999. – №2. – С. 190-193.

Аграрная культура в округах военных поселений и пахотных солдат // Аграрные технологии в России IX-XX вв.: Материалы XXX сессии Симпозиума по аграрной истории Восточной Европы. – Арзамас, 1999. – С. 140-152.

Основные этапы развития хозяйственной структуры военных поселений в России // Особенности российского земледелия и проблемы расселения: Материалы XXXI сессии Симпозиума по аграрной истории Восточной Европы. – Тамбов, 2000. – С. 131-141.

Зажиточное военнопоселенческое хозяйство: объективные и субъективные факторы развития // Зажиточное крестьянство России в исторической ретроспективе: Материалы XXXII сессии Симпозиума по аграрной истории Восточной Европы. – М., 2000. – С. 70-73.

"Во внимании к пользам государственным..." (Записка графа Аракчєєва Александру І о реформе армии. 1815) // Исторический архив. – 2000. – №6. – С.4-20.

Славянский и другие факторы комплектования армии нижними чинами в период правления Николая І / Козинец Е.Г. // Менталитет славян и интеграционные процессы: История,

современность, перспективы: Материалы II Международной научной конференции. – Гомель, 2001. – С. 196-198.

Влияние военных поселений на социокультурный ландшафт восточнославянских земель в первой половине XIX ст. // Славянский мир на пороге третьего тысячелетия: Материалы Международной научной конференции. – Гомель, 2001. – С. 62-63.

Військові поселення в Україні та О. Аракчєєв у концепції О. Багалій – Татаринної / Соломенна Т.В. // Сіверянський літопис. – 2001. – №2. – С. 71-79.

Арендные и покупные земли военных поселенцев и пахотных солдат в первой половине XIX века // Землеведение и землепользование в России: XXXIII сессия Симпозиума по аграрной истории Восточной Европы. – М., 2002. – С. 62-63.

Запровадження військових поселень як спроба модернізації Російської дійсності // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 15. – Серія "Історичні науки". – №1. – Чернігів, 2002. – С. 14-16.

Проект утворення військових поселень на Лівобережній Україні у 50-х рр. XIX ст. / Ячменініч В.К. // Сіверянський літопис. – 2002. – №3. – С. 50-54.

А.А. Аракчєєв – помещик (К вопросу о роли субъективного фактора в истории зажиточного крестьянства России первой половины XIX в.) / Соломенна Т.В. // Вестник Московского университета. – Сер. 8. "История". – 2002. – №5. – С. 52-57.

Семья Аракчєєвых // Вестник Московского университета. – Сер. 8. "История". – 2002. – №4. – С. 83-88.

Військові поселення в Україні // Діалог: історія, політика, економіка. – 2002. – №3. – С. 138-141.

Попытка модернизации сельскохозяйственного производства в округах военных поселений и пахотных солдат / Соломенна Т.В. // Северо-Запад в аграрной истории России. – Калининград, 2003. – С. 44-45.

Граф А.А. Аракчєєв и Николай I // Вестник Московского университета. – Сер. 8. "История". – 2003. – №1. – С. 25-39.

"В исполнение сего Высочайшего нам поручения..." Записка А.А. Аракчєєва, А.Д. Балашова и А.С. Шишкова Александру I // Эпоха 1812 года. Исследования. Источники. Историография. – М., 2003. – Т. II. – С. 189-194.

Особенности землепользования и землевладения в округах военных поселений и пахотных солдат в первой половине XIX в. // Землеведение и землепользование в России (социально-правовые аспекты): Материалы XXXIII сессии Симпозиума по аграрной истории Восточной Европы. – Калуга, 2003. – С. 130-139.

Осторожно – плагиат! // Вопросы истории. – 2003. – №5. – С. 171-174.

Слободско-Украинские военные поселения в первой половине XIX в. // Материалы V Международной научной конференции 4-6 ноября 2004 года. – Харьков, 2004. – С. 122-123.

Рецензия на курс лекций В.М. Духопельникова "История России XII-XVIII вв." – Часть I-II. – Харьков, 2002-2003 // Методичний вісник історичного факультету. – Харків, 2004. – С. 106-107.

Военные поселения в Украине // Диалог: история, политика, экономика. – 2004. – №4. – С. 92-95.

"Аракчєєвщина": историографические мифы // Консерватизм в России и мире. – Воронеж, 2004. – Ч. I. – С. 117-128.

Військові поселення в планах уряду Миколи I // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Вип. 27. – Серія "Історичні науки". – № 2. – Чернігів, 2004. – С. 45-51.

Военные поселения России в общественном мнении первой половины XIX в. // Консерватизм в России и Западной Европе. – Воронеж, 2005. – С. 121-129.

Специфика землепользования в округах Новгородских военных поселений и пахотных солдат // Северо-Запад в аграрной истории России: Межвузовский тематический сборник научных трудов. – Калининград, 2005. – С. 69-79.

Генеральна репетиція кодифікації російського законодавства / Іваненко Л. // Вісник Чернігівського державного педагогіч-

ного університету імені Т.Г.Шевченка. – Вип. 33. – Серія “Історичні науки”, – № 3. – Чернігів, 2006. – С.62-65.

Вирішення єврейського питання в період першого між-дум'я: підкування про іногородців чи вдалий політичний хід П.Столипіна? / Стрілюк О.Б. // Висвітлення історії національних меншин в курсах історії України та Росії. – Харків, 2006. – С. 99-109.

Армия и реформы: военные поселения в политике российского самодержавия. – Чернигов: “Сіверянська думка”, 2006. – 444 с.

УЧАСТЬ ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ КАФЕДРИ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ В НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ

1974

Міжвузівська науково-методична конференція з історичного краєзнавства, присвячена 800-річчю Полтави, м. Полтава: *Уєтінова К.Г.*

1975

Всесоюзна наукова конференція “Античні, візантійські та місцеві традиції в країнах Східного Причорномор'я”, м. Тбілісі: *Яковенко Е.В.*

1976

XIV Міжнародна конференція античників соціалістичних країн. м. Єрewan: *Яковенко Е.В.*

1977

Республіканська наукова конференція "Проблеми дальшого розвитку педагогічних і психологічних наук в світлі рішень XXV з'їзду КПРС", м. Київ: *Рудько М.О.*

1978

Науково-практична конференція "Археологічні дослідження в Україні в 1976-1977 рр.", м. Ужгород: *Яковенко Е.В.*

1979

Міжреспубліканська конференція "Етнічна історія слов'ян та етнокультурні зв'язки народів Центральної та Східної Європи", м. Чернігів: *Мельник В.М., Сподіна В.І., Уманець О.М.*

2-й Всесоюзний симпозиум по давній історії Причорномор'я "Місцеве населення Причорномор'я в епоху Великої грецької колонізації (VIII-V ст. до н.е.)", м. Цхалтубо – м. Тбілісі: *Яковенко Е.В.*

XIV Міжнародна конференція античників соціалістичних країн «Ейрене» "Проблеми античної історії та культури", м. Єрван: *Яковенко Е.В.*

1980

Науково-практична конференція "Археологічні дослідження в Україні у 1978-1979 рр.", м. Дніпропетровськ: *Яковенко Е.В.*

1981

Науково-практична конференція "Демографічна ситуація у Причорномор'ї в період Великої грецької колонізації", м. Тбілісі: *Яковенко Е.В.*

Звітна наукова конференція викладачів Чернігівського державного педагогічного інституту імені Т.Г. Шевченка, присвячена 60-річчю утворення СРСР, м. Чернігів: *Греченко Г.Є.*

1982

Всесоюзна науково-практична конференція з проблем покращення викладання історичних дисциплін в педагогічних вузах СРСР, м. Ташкент: *Сподіна В.И.*

3-й Всесоюзний симпозиум з давньої історії Причорномор'я "Етніцизм та Причорномор'я", м. Тбілісі: *Яковенко Е.В.*

1983

Всесоюзна науково-практична конференція "Прогресивні революційні, демократичні, антифашистські традиції у германській історії", м. Вологда: *Дятлов В.О.*

1984

Третя Республіканська наукова конференція з історичного краєзнавства, м. Чернігів: *Дятлов В.О., Рудько М.О., Яковенко Е.В.*

Всесоюзна науково-практична конференція "Шляхи покращення учбово-виховного процесу вчителів історії", м. Луцьк: *Букович О.М.*

Міжнародна наукова конференція, присвячена 35-річчю утворення Німеської Демократичної Республіки, м. Волгоград: *Дятлов В.О.*

1985

Перша Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства, м. Чернігів: *Глуценко В.П., Дятлов В.О., Колесник М.П., Рудько М.О., Сподіна В.І., Устїнова К.Г., Яковенко Е.В., Опищенко В.І.*

Науково-практична конференція "Питання германської історії: Російсько-германські зв'язки та відносини нового та новітнього часу", м. Дніпропетровськ: *Дятлов В.О.*

Всесоюзна археологічна конференція "Досягнення радянської археології у ХІ п'ятиріччі", м. Баку: *Яковенко Е.В.*

1986

Чернігівська обласна науково-методична конференція, присвячена 90-річчю Чернігівського музею, м. Чернігів: *Дятлов В.О., Опищенко В.І.*

Міжнародна наукова конференція "Правда проти домислів", м. Волгоград: *Дятлов В.О.*

1987

VII Всесоюзна конференція молодих вчених, м. Москва: Корзунова Ю.В.

Перша Всесоюзна наукова конференція з історичного краєзнавства, м. Полтава: *Дятлов В.О., Колесник М.П.*

Чернігівська обласна науково-методична конференція присвячена 20-річчю Чернігівського архітектурно-історичного заповідника, м. Чернігів: *Рудько М.О.*

Друга наукова конференція медієвістів у Московському державному університеті імені М. Ломоносова, м. Москва: *Дятлов В.О.*

1988

Друга Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства, м. Чернігів – м. Ніжин: *Глуценко В.П., Дятлов В.О.*

Обласний науково-практичний семінар "Міжнародні зв'язки у середньовічній Європі", м. Запоріжжя: *Дятлов В.О.*

Міжвузівська історико-краєзнавча конференція, м. Брянськ: *Дятлов В.О.*

Науково-практичний семінар "Міжнародні зв'язки в середньовічній Європі", м. Запоріжжя: *Дятлов В.О.*

1989

Конференція "Педагогічна спадщина Н.К. Крупської і сучасна школа", м. Чернігів: *Гломозда В.Г., Рудько М.О.*

Перша Гомельська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства, м. Гомель: *Глуценко В.П.*

Обласна науково-практична конференція "Новгород-Сіверському 1000 років", м. Чернігів – м. Новгород-Сіверський: *Дятлов В.О.*

Наукова конференція "Проблеми германської історії (епоха феодалізму)", м. Іжевськ: *Дятлов В.О.*

Міжвузівська наукова конференція "Проблеми історії середньовічної Німеччини" м. Москва: *Дятлов В.О.*

Науково-методична конференція, присвячена 170-річчю з дня народження Т.Г. Шевченка, м. Чернігів: *Рудько М.О.*

1990

Обласна науково-методична конференція „Співробітництво вузу і школи – найважливіша умова підготовки вчителя”, м. Чернігів: *Ткаченко В.В., Рудько М.О.*

Республіканська наукова конференція "Перша російська революція 1905-1907 рр. в світлі нового історичного мислення", м. Чернігів: *Ткаченко В.В.*

Конференція "Дослідження історії малих та середніх міст України в контексті розвитку історичного краєзнавства", м. Чернігів: *Дятлов В.О.*

Наукова конференція "Література та культура Полісся", м. Ніжин: *Дятлов В.О.*

1991

V Всеукраїнська наукова конференція "Розвиток історичного краєзнавства в контексті національного і культурного відродження", м. Київ – м. Кам'янськ-Подільський: *Ткаченко В.В., Дятлов В.О.*

Республіканські суспільно-політичні читання „Історія України: дослідження та інтерпретації”, м. Київ: *Ткаченко В.В.*

Міжвузівська науково-практична конференція, присвячена 75-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту імені Т.Г. Шевченка, м. Чернігів: *Гломозда В.Г.*

Наукова конференція "Питання вітчизняної та зарубіжної історії", м. Чернігів: *Глуценко В.П., Деркач О.І.*

Всесоюзний семінар "Міжнародні зв'язки у середньовічній Європі", м. Запоріжжя: *Дятлов В.О.*

Міжнародна наукова конференція "Спільноти і людина в середньовічному світі", м. Москва (Росія): *Дятлов В.О.*

1992

Церковно-історична конференція „1000 років Чернігівській єпархії”, м. Чернігів: *Ткаченко В.В., Дятлов В.О.*

Міжвузівська науково-практична конференція "Питання педагогіки та методики вищої школи", м. Чернігів: *Ткаченко В.В., Глуценко В.П., Дятлов В.О., Паперний Ю.В.*

Всеукраїнська наукова конференція "Історія та археологія Слобідської України", м. Харків: *Дятлов В.О.*

VI Всеукраїнська наукова конференція з історичного краєзнавства, м. Луцьк: *Ткаченко В.В.*

Всеукраїнська наукова конференція "Релігійна традиція в духовному відродженні України", м. Полтава: *Дятлов В.О.*

Наукова конференція "Єврейське населення Півдня України: історія та сучасність", м. Запоріжжя: *Паперний Ю.В.*

Міжнародна наукова конференція, присвячена 60-річчю М.А. Тихонові (Перші Тихонівські читання), м. Санкт-Петербург (Росія): *Уманець О.М.*

1993

Наукова конференція "Міжнародні відносини та державні структури у Центральній та Південно-Східній Європі у XV-XVIII ст.", м. Запоріжжя: *Дятлов В.О.*

Міжнародна теоретична конференція "Історичне пізнання: традиції та новації", м. Іжевськ (Росія): *Дятлов В.О.*

Проблеми історичного і географічного краєзнавства Чернігівщини, м. Чернігів: *Уманець О.М.*

1995

Міжнародна конференція "Маєткові спільноти в європейському порівнянні", м. Потсдам (Німеччина): *Дятлов В.О.*

Обласний науковий семінар "Проблеми історичного і географічного краєзнавства Чернігівщини", м. Чернігів: *Махій М.М., Онищенко В.І., Глуценко В.П., Дятлов В.О., Паперний Ю.В., Уманець О.М.*

Тарасівські читання, м. Йошкар-Ола (Росія): *Ячменіхін К.М.*

Наукова конференція "Актуальні проблеми археографії, джерелознавства та історіографії", м. Вологда (Росія): *Дятлов В.О., Ячменіхін К.М.*

V Всеукраїнська наукова конференція „Українська козацька держава: витоки та шляхи історичного розвитку”, Київ-Черкаси: *Кондратьєв І.В.*

Історико-археологічний семінар “Слов’яно-руські старожитності Північного Лівобережжя”, присвячений 60-річчю від дня народження О.В. Шекуна, м. Чернігів: *Веремейчик О.М., Уманець О.М.*

Історико-археологічний семінар “Археологічні старожитності Понесення”, присвячений 70-річчю від дня народження Г.О. Кузнецова, м. Чернігів – м. Славутич: *Веремейчик О.М.*

Міжнародна наукова конференція “Історія та археологія Подесення”, м. Брянськ (Росія): *Уманець О.М.*

1996

Міжнародний колоквиум, присвячений Мартину Лютеру, м. Київ: *Дятлов В.О.*

Церковно-історична конференція “Святий князь Михайло Чернігівський та його доба”, м. Чернігів: *Дятлов В.О.*

XXV сесія Симпозіуму з аграрної історії Східної Європи „Аграрні технології в Росії IX-XX ст.”, м. Арзамас (Росія): *Ячменіхін К.М.*

Ювілейна наукова конференція, присвячена 80-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту імені Т.Г.Шевченка, м. Чернігів: *Ткаченко В.В., Веремейчик О.М., Онищенко В.І., Кондратьєв І.В., Колесник М.П.*

Наукова конференція, присвячена 100-річчю Чернігівського історичного музею імені В.В.Гарновського, м. Чернігів: *Ткаченко В.В.*

VI Міжнародний конгрес слов’янської археології, м. Новгород (Росія): *Веремейчик О.М.*

Міжнародна теоретична конференція “Історичне пізнання: традиції та новації”, м. Іжевськ (Росія): *Дятлов В.О.*

1997

IV сесія спільної Українсько-румунської комісії з історії, археології та фольклористики НАН України “Проблеми урбанізації та етнокультурних контактів в Південно-Східній Європі”, смт. Батурин: *Дятлов В.О.*

Друга міжнародна конференція “Історичне пізнання: традиції і новації” м. Іжевськ (Росія): *Дятлов В.О.*

Міжнародна наукова конференція „Любецький з’їзд князів 1097 року в історичній долі Київської Русі”, присвячена 900-літтю з’їзду князів Київської Русі у Любечі, м. Чернігів – м. Славутич: *Веремейчик О.М., Кондратьєв І.В.*

Міжнародна конференція “Історія та культура Лівобережжя України”, м. Київ – м. Ніжин: *Онищенко В.І.*

1998

XXVI сесія Симпозіуму з аграрної історії Східної Європи „Особливості російського землеробства та проблеми розселення”, м. Тамбов (Росія): *Ячменіхін К.М.*

Наукова конференція „Минуле Новгород та Новгородські землі”, м. Новгород (Росія): *Ячменіхін К.М.*

Обласна науково-практична конференція “Життя Чернігівщини: історія і сучасність”, м. Чернігів: *Онищенко В.І.*

III Всеукраїнська конференція “Туризм в Україні: економіка та культура”, м. Київ: *Онищенко В.І.*

1999

Всеукраїнська науково-теоретична конференція „Україна на порозі ХХІ століття: актуальні питання історії”, м. Чернігів – м. Київ: *Дятлов В.О., Кондратьєв І.В.*

Науково-практична конференція „Демократичний вибір як філософська і соціально-політична проблема”, м. Чернігів: *Кондратьєв І.В.*

Обласна науково-практична конференція “Життя Чернігівщини: історія і сучасність, життя на порозі третього тисячоліття”, м. Чернігів: *Онищенко В.І.*

2000

XXVII сесія Симпозіуму з аграрної історії Східної Європи „Заможне селянство Росії в історичній ретроспективі: землеволодіння, землекористування, виробництво, менталітет”, м. Вологда (Росія): *Ячменіхін К.М., Соломенна Т.В.*

Міжнародна наукова конференція „Середньовічна Європа з погляду кінця ХХ ст.”, м. Чернівці: *Дятлов В.О.*

Міжнародна наукова конференція “Некрополі Чернігівщини”, м. Чернігів: *Веремейчик О.М.*

2001

II міжнародна наукова конференція „Менталітет слов'ян та інтеграційні процеси: історія, сучасність, перспективи”, м. Гомель (Білорусь): *Ячменіхін К.М., Кеда М.К., Павленко Л.А.*

Міжнародна наукова конференція „Слов'янський світ на порозі третього тисячоліття”, м. Гомель (Білорусь): *Ячменіхін К.М., Павленко Л.А.*

IV наукова конференція молодих вчених та студентів історичного факультету Чернігівського державного педагогічного університету ім'я Т.Г.Шевченка, м. Чернігів: *Стрілюк О.Б., Іваненко Л.В., Ващенко А.В., Кондратьєв І.В.*

Всеукраїнська наукова конференція „Велика реформа 1861 р.”, м. Черкаси: *Ващенко А.В.*

Міжнародна наукова конференція „Історія та культура Лівобережної України”, м. Ніжин: *Ващенко А.В., Павленко Л.А.*

Наукова конференція „Українська етнологічна наука на межі ХХ-ХХІ століть”, м. Львів: *Павленко Л.А.*

III Міжнародна Кримська конференція з релігієзнавства “Взаємовідносини релігійних конфесій у багатонаціональному регіоні: історія та сучасність”, м. Севастополь: *Веремейчик О.М.*

Міжнародна наукова конференція „Проблеми історії та археології України”, м. Харків: *Кеда М.К.*

Четверта Сумська обласна наукова історико-краєзнавча конференція, м. Суми: *Онищенко В.І.*

2002

XXXIII сесія Симпозіуму з аграрної історії Східної Європи „Землекористування та землеволодіння в Росії (соціально-правові аспекти)”, м. Калуга (Росія): *Ячменіхін К.М.*

Міжнародна наукова конференція „Україна – Росія: діалог історіографій”, м. Чернігів: *Ячменіхін К.М.*

Всеукраїнська наукова конференція „Вивчення всесвітньої історії в Україні: традиції, сучасний стан та перспективи”, м. Чернівці: *Ячменіхін К.М., Дятлов В.О., Кеда М.К., Соломенна Т.В., Кондратьєв І.В., Ващенко А.В., Безугла О.О., Стрілюк О.Б., Павленко Л.А., Іваненко Л.В.*

Наукова конференція „Процеси модернізації в Росії та Європі: соціокультурні, політичні та духовні аспекти”, м. Воронеж (Росія): *Ячменіхін К.М.*

Наукова конференція „Консерватизм в Росії та світі: минуле та сучасне”, м. Воронеж (Росія): *Ячменіхін К.М.*

Міжнародна наукова конференція „Історична наука: проблеми розвитку”, м. Луганськ: *Стрілюк О.Б., Ващенко А.В., Безугла О.О., Кеда М.К.*

V наукова конференція молодих вчених та студентів історичного факультету Чернігівського державного педагогічного університету ім'я Т.Г.Шевченка, м. Чернігів: *Стрілюк О.Б., Іваненко Л.В., Кондратьєв І.В.*

Міжнародна наукова конференція „Процеси модернізації в Росії та Європі: соціальні, політичні, економічні та духовні аспекти”, м. Воронеж (Росія): *Ващенко А.В.*

Міжнародна наукова конференція, присвячена 200-річчю Чернігівської губернії та 70-річчю утворення Чернігівської області, м. Чернігів: *Кондратьєв І.В., Уманець О.М.*

Міжнародна конференція „Археологія та етнологія Східної Європи: крок молоді у ХХІ століття”, м. Одеса: *Павленко Л.А.*

Перші Костомарівські читання, м. Чернігів: *Павленко Л.А.*

Міжнародна науково-просвітницька конференція „Діяльність і духовна спадщина М.М.Неплюєва в контексті нової вітчизняної історії”, м. Суми: *Ткаченко В.В.*

Міжнародна наукова конференція “Сугдея, Сурож, Согдайя в історії та культурі Русі-України”, м. Судак: *Веремейчик О.М.*

П’ята Сумська обласна наукова історико-краєзнавча конференція, м.Суми: *Онищенко В.І.*

2003

Міжнародна установча науково-практична конференція “Євросерегійон «Дніпро»: створення та розвиток, проблеми та перспективи”, м. Гомель (Білорусь): *Дятлов В.О.*

Всеросійська наукова конференція „Політичні моделі російської культури XVIII-XIX століть”, м. Саратов (Росія): *Ячменіхін К.М.*

VI наукова конференція молодих вчених та студентів історичного факультету Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка, м. Чернігів: *Стрілюк О.Б., Іваненко Л.В., Захарова О.О., Кеда М.К., Кондратьєв І.В., Примаченко Ю.М.*

Міжрегіональний семінар „Львовські дні в Алексіне”, м. Алексін, Тульська область (Росія): *Безугла О.О.*

Науково-практична конференція-семінар „Розробка та впровадження запровадження статутів територіальних громад в Чернігівській області”, м. Чернігів: *Доманова Г.С.*

Міжнародна науково-практична конференція „Кирило Розумовський – останній гетьман України”, присвячена 275-річчю з дня народження і 200-річчю з дня смерті К. Розумовського, м. Чернігів – смт. Батурин: *Доманова Г.С.*

Міжнародна наукова конференція “Міжслов’янські зв’язки та взаємодія у Східній Європі: історія, проблеми, перспективи”, м. Брянськ (Росія): *Веремейчик О.М.*

V Міжнародна Кримська конференція з релігієзнавства “Культові пам’ятники у світовій культурі: археологічний, історичний та філософський аспекти”, м. Севастополь: *Веремейчик О.М.*

Міжнародний польовий археологічний семінар “Дружинні старожитності Центрально-Східної Європи VIII-XI ст. ”, м. Чернігів. – с. Шестовиця: *Веремейчик О.М.*

VIII Міжнародні Могілянські читання “Пам’ятки Давньої Русі в студіях сучасних вчених: історія, дослідження, збереження”, присвячені 930-літтю літописного зводу преподобного Никона Печерського, м. Київ: *Веремейчик О.М.*

Міжнародна наукова конференція, присвячена 200-річчю переселення німців до Приазов’я та Причорномор’я, м. Донецьк: *Дятлов В.О.*

2004

Другий всеукраїнський науковий семінар „Вивчення всевітньої історії в Україні”, м. Чернігів: *Дятлов В.О., Уманець О.М., Кондратьєв І.В., Доманова Г.С., Павленко Л.А., Кеда М.К., Ячменіхін К.М., Соломенна Т.В., Ващенко А.В., Стрілюк О.Б., Примаченко Ю.М., Ткаченко В.В., Безугла О.О., Іваненко Л.В.*

Наукова конференція „Актуальні питання історії суспільного руху і суспільної думки в Росії у передреформенні та пореформенні епохи”, м.Воронеж (Росія): *Ячменіхін К.М.*

XXXIX сесія Симпозіуму з аграрної історії Східної Європи “Динаміка та темпи аграрного розвитку Росії: інфраструктура та ринок”. м. Орел (Росія): *Ячменіхін К.М.*

V наукова конференція „Проблеми історії та археології історії України”, присвячена 350-літтю м. Харкова та 200-річчю Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, м. Харків: *Ячменіхін К.М.*

Всеукраїнська наукова конференція „Україна і Росія: досвід історичних зв'язків та перспективи співробітництва”, м. Кривий Ріг: *Стрілюк О.Б., Безугла О.О., Ващенко А.В.*

VII наукова конференція молодих вчених та студентів історичного факультету Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка, м. Чернігів: *Стрілюк О.Б., Іваненко Л.В., Захарова О.О., Примаченко Ю.М., Павленко Л.А., Кеда М.К., Доманова Г.С., Кондратьєв І.В.*

II міжнародна науково-теоретична конференція “Знаки питання в історії України: українська історія у східноєвропейському контексті”, м. Ніжин: *Примаченко Ю.М., Доманова Г.С., Ващенко А.В.*

Міжрегіональний семінар „Львовські дні у Алексіне”, м. Алексін, Тульська область (Росія): *Захарова О.О.*

Всеукраїнська науково-практична конференція „Діяльність навчального закладу як умова розбудови освітнього простору регіону”, м. Чернігів: *Ващенко А.В.*

Друга міжнародна наукова конференція „Голодомор 1932-1933 років: основні дійові особи і механізми здійснення”, м. Київ: *Ткаченко В.В.*

Міжвузівська науково-практична конференція „Історико-правові і соціально-економічні аспекти розвитку суспільства”, м. Чернігів: *Ткаченко В.В.*

Міжнародний семінар “Актуальні проблеми давньоруської археології”, м. Переслав-Хмельницький: *О.М.Веремейчик.*

VI міжнародна Кримська конференція з релігієзнавства “Символ в філософії та релігії”, м. Севастополь: *Веремейчик О.М.*

II Судакська міжнародна наукова конференція “Причорномор'я, Крим, Русь в історії та культурі”, м. Судак: *Веремейчик О.М.*

Археологія та наукові методи: Конференція пам'яті Бориса Олександровича Колчипа (1914 - 1984), м. Москва (Росія): *Веремейчик О.М.*

IX Міжнародні Могилянські читання “Пам'ятки сакрального мистецтва та їх державне музейне збереження: історія, сучасна практика і майбутнє”, м. Київ: *Веремейчик О.М.*

Науково-практична конференція “М.М.Коцюбинський в контексті українського відродження кінця XIX – початку XX століття”, м. Чернігів: *Дятлов В.О.*

Міжнародна наукова конференція “Історія та археологія Понесення”, м. Брянськ (Росія): *Уманець О.М.*

2005

Міжвідомча наукова конференція „Чернігово-Сіверщина у всеукраїнському історико-культурному вимірі”, м. Чернігів: *Примаченко Ю.М., Ващенко А.В.*

VIII наукова конференція молодих вчених та студентів історичного факультету Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка, м. Чернігів: *Стрілюк О.Б., Іваненко Л.В., Захарова О.О., Примаченко Ю.М., Кондратьєв І.В., Кеда М.К., Доманова Г.С.*

П'яті міжнародні наукові Довнарівські читання, м. Речиця (Білорусь): *Кондратьєв І.В.*

П'яті наукові читання „Чернігівські старожитності”, м. Чернігів: *Кондратьєв І.В.*

Міжнародна науково-практична конференція “Історія Лоевської землі. Факти. Коментарі”, присвячена 500-річчю м. Лоева, м. Лоев (Білорусь): *Кондратьєв І.В.*

Міжнародна наукова конференція „Ніжинська вища школа: історія і сучасність”, м. Ніжин: *Павленко Л.А., Онищенко В.І.*

Міжвузівська науково-практична конференція „Історико-правові і соціально-економічні аспекти розвитку суспільства”, м. Чернігів: *Коваленко І.В.*

XIV колоквиум “Ювелірне мистецтво та матеріальна культура”, м. Санкт-Петербург (Росія): *Веремейчик О.М.*

VII Міжнародна Кримська конференція з релігієзнавства “Культ «святих місць» в давніх та сучасних релігіях”, м. Севастополь: *Веремейчик О.М.*

Міжнародна наукова конференція “Сільська Русь у IX-XIV ст.: Від нових методів вивчення до нового розуміння”, м. Кирилів (Росія): *Веремейчик О.М.*

X Міжнародні Могилянські читання “Монастирські комплекси в контексті християнської культури”, м. Київ: *Веремейчик О.М.*

2006

Круглий стіл: „Висвітлення історії національних меншин в курсах історії України та Росії”, м. Харків: *Ячменіхін К.М., Стрілюк О.Б.*

Шостий Всеукраїнський симпозіум з проблем аграрної історії з нагоди 100-ї річниці початку столипінської аграрної реформи в Україні, м. Черкаси: *Ячменіхін К.М., Соловійова О.П.*

Третій міжнародний семінар “Проблеми всесвітньої історії: держава та суспільство в історичній ретроспективі”, м. Чернігів: *Ячменіхін К.М., Дятлов В.О., Навленко Л.А., Доманова Г.С., Кондратьєв І.В., Соломенна Т.В., Іваненко Л.В., Соловійова О.П., Кеда М.К., Примаченко Ю.М., Коваленко І.В., Захарова О.О., Стрілюк О.Б.*

П'яті Костомарівські читання, м. Чернігів: *Доманова Г.С.*

IX наукова конференція молодих вчених та студентів історичного факультету Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка, м. Чернігів: *Стрілюк О.Б., Захарова О.О., Примаченко Ю.М., Кондратьєв І.В., Доманова Г.С.*

Міжнародна наукова конференція “Ювелірне мистецтво та матеріальна культура”, присвячена 100-річчю з дня народження Г.Ф. Корзухіної, м. Санкт-Петербург (Росія): *Веремейчик О.М., Уманець О.М.*

VIII Міжнародна Кримська конференція з релігієзнавства “Релігійне світосприйняття у давньому та сучасному суспільстві: свята та будні”, м. Севастополь: *Веремейчик О.М.*

Міжнародна наукова конференція “Еліти і цивілізаційні процеси формування націй”, м. Київ: *Дятлов В.О.*

Всеукраїнська науково-практична конференція “Культурно-релігійний розвиток Гетьманщини кінця XVII – початку XVIII ст.”, смт. Батурин: *Коваленко О.О.*

Всеукраїнська наукова конференція “Меценатство і благодійництво: події, постаті, фундації”, м. Чернігів: *Коваленко О.О., Примаченко Ю.М.*

Всеукраїнська наукова конференція на посвяту 110-річчя Чернігівської вченої архівної комісії, м. Чернігів: *Коваленко О.О.*

ДИПЛОМНІ РОБОТИ,
ВИКОНАНІ НА КАФЕДРІ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

1992

Гуревич В. Довгий парламент та армія "нової моделі" в Англійській революції XVII ст. Керівник – доц. *В.О. Дятлов.*

Кратив'янська Л. Соціально-політичні погляди Гракха Бабефа та "Змова в ім'я рівності". Керівник – доц. *В.О. Дятлов.*

Улезько Г. Соціалісти II Інтернаціоналу про війну та мир (за матеріалами конгресів II Інтернаціоналу). Керівник – доц. *В.П. Глущенко.*

1993

Анісімова О. Історія германської проблеми: основні тенденції та особливості розвитку (1943-1992 рр.). Керівник – доц. *М.П. Колесник.*

Бортник В. Українсько-турецькі відносини в 20-30-х рр. XX ст. Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко.*

Дуплик Т. Історія Установчих зборів: Досвід та коментарі. Керівник – доц. *В.О. Дятлов.*

Колотілова О. Товарно-грошові відносини на українських землях у XIV-XVI ст. Керівник – доц. *В.П. Глущенко.*

Кріпак В. Європейська економічна співдружність: організація та основні напрямки діяльності (1957-1992). Керівник – доц. *М.П. Колесник.*

Мурза А. Джерела "холодної війни": вересень 1945 – березень 1946 рр. Керівник – доц. *М.П. Колесник.*

Панфілова Т. Рабіндранат Тагор та індійська культура. Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко.*

Покидько Т. Політична та соціально-економічна програма левеллерів. Керівник – доц. *В.О. Дятлов.*

Полоз В. Боротьба течій у чартистському русі. Керівник – доц. *В.О. Дятлов.*

Руденко В. Порівняльний аналіз абсолютизму в країнах Європи та Росії. Керівник – доц. *О.М. Уманець.*

Струц Н. Рух санкюлотів в часи Великої Французької революції. Керівник – доц. *В.О. Дятлов.*

Царанора О. Роль іноземних інвестицій в розвитку Росії наприкінці XIX – на початку XX ст. Керівник – доц. *В.П. Глущенко.*

1994

Бучарська О. Карибська криза в радянсько-американських відносинах початку 60-х рр. XX ст. Керівник – доц. *В.М. Тандура.*

Колеснікова О. Ф. Рузвельт та Тегеранська конференція (зовнішня політика адміністрації Франкліна Рузвельта у період підготовки та проведення Тегеранської конференції 1943 р.). Керівник – доц. *М.П. Колесник.*

Коноваленко О. Військово-політична криза у Перській затоці (початок 90-х рр. XX ст.). Керівник – доц. *В.М. Тандура.*

Ревко А. Становлення фашистського режиму в Італії (20-і рр. XX ст.). Керівник – доц. *М.П. Колесник.*

Серіков Д. Соціально-економічні та політичні перетворення у Республіці Польща (1989-1993 рр.). Керівник – доц. *М.П. Колесник.*

Сибір І. Еволюція поглядів Мартина Лютера в період з 1517 до 1525 рр. Керівник – доц. *О.М. Уманець*.

Соболь І. Виникнення ісламу: Вплив соціального фактору на формування віровчення в V-VII ст. Керівник – доц. *О.М. Уманець*.

Фесенко О. Утворення лейбористської партії та її прихід до влади в 1924 р. Керівник – доц. *В.П. Глущенко*.

1995

Білоног В. Етнокультурні слов'янсько-скандинавські зв'язки в епоху вікінгів. Керівник – доц. *О.М. Уманець*.

Волошко В. Об'єднання Німеччини: головні тенденції розвитку процесу. Керівник – доц. *М.П. Колесник*.

Галіахметов І. НТР в аспектах соціально-економічного розвитку США наприкінці XIX ст. – на початку XX ст. Керівник – доц. *В.П. Глущенко*.

Дзюба В. Основні напрямки зовнішньої політики ФРН у другій половині 80-х рр. – 1995 р. Керівник – доц. *В.М. Тандура*.

Ігнатенко М. Історична освіта у вузах України в 20-30-х рр. XX ст. (на матеріалах історії Чернігівського педагогічного інституту). Керівник – доц. *В.О. Дятлов*.

Лавська Т. Особливості політичного розвитку Франції у 80-х рр. XX ст. Керівник – доц. *М.П. Колесник*.

Морзун Т. Наукова діяльність Ю. Виноградського. Керівник – доц. *В.О. Дятлов*.

Петухов М. Історичний досвід впливу екстремальних факторів на економіку. Керівник – доц. *О.М. Уманець*.

Приз Д. Соціально-економічна політика адміністрації Біла Клінтона. Керівник – доц. *О.М. Уманець*.

Сугоняко Г. Тайна смерті Олександра І. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Фурман А. Корейська війна: досвід вирішення локального конфлікту. Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко*.

Ясний А. Критика чернечих орденів, що жебракували, німецькими гуманістами та реформістами кінця XV – першої чверті XVI ст. Керівник – проф. *В.О. Дятлов*.

1996

Березин Н. Економічна політика адміністрації Рональда Рейгана. Керівник – доц. *М.П. Колесник*.

Білоусова Н. Отто фон Бісмарк та об'єднання Німеччини. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Дмитрук О. С.Ю. Вітте: досвід історико-психологічного аналізу. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Княжевська В. Якобінський клуб та його еволюція. Керівник – проф. *В.О. Дятлов*.

Коміаш В. Особливості зовнішньої політики України у 90-х рр. XX ст. Керівник – доц. *В.М. Тандура*.

Кравець В. Еразм Роттердамський про християнську віру та церкву. Керівник – проф. *В.О. Дятлов*.

Кухар Л. Ліберальні реформи адміністрації президента США Ф.Рузвельта (1933-1935 рр.). Керівник – доц. *М.П. Колесник*.

Лесовська Г. Велика Французька революція та католицька церква. Керівник – проф. *В.О. Дятлов*.

Полянський С. Біля джерел американської демократії. Керівник – проф. *В.О. Дятлов*.

Прохоренко Л. О.А. Аракчеев: історичний портрет. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Радченко А. Розбудова відносин України з Туреччиною та Іраном (за матеріалами української преси). Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко*.

Скварський В. Економічний розвиток Тайваню у 40-90-х рр. XX ст. Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко*.

Федоренко О. Соціальна політика адміністрації Білла Клінтона в галузі освіти та охорони здоров'я. Керівник – доц. *М.П. Колесник*.

Гаврищенко А. Основні категорії лицарського менталітету. Керівник – доц. *О.М. Уманець*.

Гурська І. Історія політичної боротьби в Індії (1985-1995). Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко*.

Дементова Р. Людина та природне середовище за часів середньовіччя (за матеріалами Південної Русі). Керівник – доц. *О.М. Веремейчик*.

Доманова Г. Курдське питання: історія та сучасність. Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко*.

Козинець О. Записки Астольфа де Кюстіна “Росія у 1839 р.” як джерело з історії миколаївської Росії. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Корняга Ю. Історія розвитку масонства в Росії у другій половині XVIII – на початку XX ст. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Коробко Я. Роль протестантизму у формуванні характерних рис американського способу життя протягом колоніального періоду історії США. Керівник – проф. *В.О. Дятлов*.

Кулешина А. Питання моралі та родини у анабаптистів XVI ст. (на прикладі Мюнстерської комуни). Керівник – доц. *О.М. Уманець*.

Пристапуа О. Вплив світової економічної кризи 1929-1933 рр. на політичну кризу в Німеччині. Керівник – доц. *М.П. Колесник*.

Причищенко Н. Тетчерізм: соціально-економічне та політичне становище Великобританії у 80-х рр. XX ст. Керівник – доц. *М.П. Колесник*.

Пушкарьов А. Проблема Реформації та Селянської війни в Німеччині в радянській історіографії. Керівник – доц. *О.М. Уманець*.

Серік В. Життєвий світ німецького підмайстра другої половини XV – першої половини XVI ст. Керівник – проф. *В.О. Дятлов*.

Бойко М. Томас Пейн та його політична діяльність. Керівник – проф. *В.О. Дятлов*.

Вереша Г. Мемуари державних діячів другої половини XIX ст.: їх значення і місце в історичному дослідженні. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Вертиль Т. Павло I: Джерельна база та історіографічні проблеми. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Верхулевська І. Економічний прогрес Індонезії в умовах “нового порядку”. Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко*.

Гайдук Н. Зовнішньоекономічна діяльність як ключовий фактор економічних реформ у Китаї (1986-1996 рр.). Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко*.

Драчко І. Історико-політичний аспект подій в Афганістані в 70-80-х рр. XX ст. Керівник – доц. *В.М. Тандура*.

Єрмоленко О. Роль генерального секретаря в підвищенні ефективності ООН: Хав'єр Перес де Кусл'яр. Керівник – доц. *О.В. Кухарук*.

Житнікова К. Російсько-американські відносини у другій половині XIX – початку XX ст. (до 1908 р.). Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Кеда Р. I та II Континентальні конгреси і визвольна війна північноамериканських колоній за незалежність. Керівник – проф. *В.О. Дятлов*.

Кузнцова Ю. Дворянство XVIII ст.: історико-психологічний портрет. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Меслиця О. Ісламський фактор у міжнародних відносинах кінця 70–початку 90-х рр. XX ст. Керівник – доц. *В.М. Тандура*.

Правдивець М. Вплив варварів на становлення освіти і виховання в Західній Європі IV – IX ст. Керівник – доц. *О.М. Веремейчик*.

Разумна С. Соціально-політична боротьба в Англії в 1848-1849 рр. Керівник – проф. *В.О. Дятлов*.

Рибак С. Внутрішні та зовнішні причини югославської кризи та її наслідки для міжнародної безпеки. Керівник – доц. *В.М. Тандура.*

Савельєва О. Ідеологія і соціальна політика гало-римського побілітету V ст. н.е. Керівник – доц. *В.В. Ткаченко.*

Сергієнко А. “Чорна смерть” і проблеми демографії в Європі XIV ст. Керівник – доц. *О.М. Веремейчик.*

Ткач Ю. Східне Середземномор’я у XI – XIII ст. (з історії етнокультурних зв’язків християнського та мусульманського світів). Керівник – доц. *О.М. Уманець.*

Ткаченко О. Ісламський фундаменталізм в Афганістані (80-90-і рр. XX ст.). Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко.*

Толочко М. Проблема індоевропейської прабатьківщини. Керівник – доц. *В.В. Ткаченко.*

Ципляк В. Соціально-економічні перетворення в Німеччині середини 40 – початку 60-х рр. XX ст. Керівник – доц. *М.П. Колесник.*

Чернявська Н. Розвиток відносин між Україною та НАТО. Керівник – доц. *В.М. Тандура.*

Шкурат Н. Фейяни: внутрішня та зовнішня політика. Керівник – проф. *В.О. Дятлов.*

Яговенко О. Бенджамін Франклін та його концепція політичного розвитку провінцій. Керівник – проф. *В.О. Дятлов.*

1999

Докторова Ю. Українсько-турецькі відносини на сучасному етапі (за матеріалами української преси). Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко.*

Кроптя Н. Політична боротьба в Туреччині у 80-і рр. XX ст. Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко.*

Сірик О. Християнізація Норвегії та Ісландії у контексті норвезько-ісландських етнокультурних контактів. Керівник – доц. *О.М. Уманець.*

2000

Вешняк О. М.Сперанський і О.Аракчєєв як представники двох напрямків внутрішньої політики уряду Олександра І. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін.*

Геревець А. Кашмірське питання в індо-пакистанських відносинах. Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко.*

Клименко Н. Розвиток ткацького ремесла у Візантійській імперії в IX – XII ст. (за матеріалами південної Русі). Керівник – доц. *В.О. Веремейчик.*

Кононенко О. Грецька інтелігенція елліністичної доби. Керівник – доц. *В.В. Ткаченко.*

Позняк Д. Промисловий переворот і соціальні процеси в англійському суспільстві. Керівник – проф. *В.О. Дятлов.*

2001

Дубчак О. Формування адміністрації в Європі за “варварськими правдами”. Керівник – доц. *О.М. Уманець.*

Змієвська О. П.А. Століпін: людина і політик. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін.*

Калініченко О. Соціально-психологічні засади радикального реформістського руху в Німеччині. Керівник – доц. *В.О. Дятлов.*

Клеменчук Н. Спомини Д. Мілютина як історичне джерело. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін.*

Коваленко В. Проблеми Чернігово-Сіверського князівства в сучасній англомовній історіографії. Керівник – доц. *О.М. Веремейчик.*

Лещенко О. Становлення ідеології ранньокласового суспільства (за матеріалами Хеттських клинописних текстів). Керівник – доц. *В.В. Ткаченко.*

Плиско В. Людина в культурі стародавнього Близького Сходу. Керівник – доц. *В.В. Ткаченко.*

Руденко Н. Проблема Нагірного Карабаху у вірменсько-азербайджанських відносинах. Керівники – ст. в. *В.І. Онищенко*, ас. *І.В. Кондратьєв*.

Дмитрієва М. Особистісний фактор у реалізації цілей декабристського руху. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Рудюк Ю. Легенда про старця Федора Кузьмича у вітчизняній історіографії. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Яковенко О. Роль трудових братств у розвитку освіти та виховання на Чернігівщині у 80-х рр. XIX ст. – 20-х рр. XX ст. Керівник – доц. *В.В. Ткаченко*.

2002

Бойко А. Японо-американські відносини після Другої світової війни (1945 – 1953 рр.). Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко*, ас. *І.В. Кондратьєв*.

Дікан В. Арабо-ізраїльська війна 1967 р.: новий погляд на історію конфлікту. Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко*.

Зарицька О. Роль конфуціанських традицій в Китаї на сучасному етапі. Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко*.

Каранда А. Кримсько-татарська проблема: історичний аспект. Керівники – ст. в. *В.І. Онищенко*, ас. *І.В. Кондратьєв*.

Кондратенко О. Історико-психологічні аспекти буддизму. Керівник – доц. *В.В. Ткаченко*.

Луценко Р. Боротьба за релігійно-політичну гегемонію католицької церкви в XI – XIII ст. Керівник – доц. *О.М. Уманець*.

Малій О. Соціальна допомога в Європі X – XV ст. Керівник – доц. *О.М. Веремейчик*.

Понов Д. Історико-психологічний портрет середньовічного рицаря (за джерелами XII – XIII ст.). Керівник – доц. *О.М. Уманець*.

Шуба А. Трансформація ідейних засад європейської соціал-демократії в другій половині XX ст. Керівник – ст. в. *Н.О. Гончар*.

2003

Бойко В. Національна проблема у Великій Британії у другій половині XX – на початку XXI ст. Керівник – доц. *А.В. Ващенко*.

Висоцька В. Католицизм і фашизм: еволюція відносин (1922-1945 рр.). Керівник – доц. *А.В. Ващенко*.

Денисенко С. Народна культура сільського населення середньовічної Європи. Керівник – доц. *О.М. Веремейчик*.

Єдін В. Розвиток сільського господарства Італії у II ст. до н.е. – I ст. н.е. за даними античних авторів. Керівник – доц. *В.В. Ткаченко*.

Колесова Г. Осама бін Ладан: Політичний портрет лідера сучасного джихаду. Керівник – ст. в. *І.В. Кондратьєв*.

Примаченко Ю. Діяльність робітничих та селянських комун у 20-х рр. XX ст. в Лівобережній Україні. Керівник – доц. *В.В. Ткаченко*.

Радченко М. Сімейно-шлюбні відносини у Пізньому Середньовіччі. Керівник – доц. *О.М. Веремейчик*.

Ткаченко В. Відображення світогляду толтеків у творчості Карлоса Кастанеди. Керівник – проф. *В.А. Личковах*, доц. *О.М. Уманець*.

Хоменко М. Політичні погляди і реформи Отто фон Бісмарка (1871-1890 рр.). Керівник – проф. *В.О. Дятлов*.

2004

Ворошило О. Едуард Шеварнадзе: політичний портрет. Керівник – ст. в. *І.В. Кондратьєв*.

Ждан С. Д.О.Хілков: військовий, літератор, громадський діяч. Керівник – доц. *В.В. Ткаченко*.

Іценко О. Трансформація побутового аспекту індоєвропейської міфології в кельтській, скандинавській та слов'янській міфологічних системах. Керівник – доц. *О.М. Веремейчик*.

Луцгул Н. Нурсултан Назарбаєв: політичний портрет. Керівник – ст. в. *І.В. Кондратьєв.*

2005

Бреденко Т. Національна проблема в Іспанії у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Керівник – доц. *А.В. Ващенко.*

Бруй Ю. Імператор Траян: особистість, воєначальник, політичний діяч. Керівник – доц. *В.В. Ткаченко.*

Дубина В. Євразійство в російській історіографії. Керівники – проф. *К.М. Ячменіхін*, доц. *Т.В. Соломенна.*

Катранжі Ю. Ісламський фактор у суспільно-політичному житті країн Євросоюзу. Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко.*

Мусорова Н. Республіка Туркменістан: особливості державного будівництва. Керівник – ст. в. *І.В. Кондратьєв.*

Прохорова Д. Феноменологія Зла та Голокост – пояснення подій очевидцями. Керівник – доц. *Т.В. Соломенна.*

Слинько І. Східна політика Наполеона (на прикладі Єгипетської кампанії 1798-1799 рр.). Керівник – проф. *В.О. Дятлов.*

Терлецький С. Вікінги в Америці. Географічні відкриття скандинавів Х-ХІ ст. Керівник – доц. *О.М. Уманець.*

2006

Демченко С. Сакральні мотиви в українському мистецтві ХХ ст. Керівник – проф. *В.А. Лічковах.*

Костюченко Т. Вплив соціально-економічних чинників на культурне життя Англії другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Керівник – доц. *А.В. Ващенко*, ас. *Л.А. Павленко.*

Крива О. Роль чернецтва в історії української культури. Керівник – доц. *М.Б. Столяр.*

Дуконін І. Естетичні погляди Іоана Златоуста. Керівник – доц. *М.Б. Столяр.*

Малига О. Державний пересворот 1852 року і встановлення бонапартистського режиму у Франції. Керівник – проф. *В.О. Дятлов.*

Мишко М. Д.О. Мілютін та Кавказька війна. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін.*

Радченко Л. Гуманітарна діяльність Ватикану у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Керівник – доц. *А.В. Ващенко.*

Сороки І. Поглиблення монархістських тенденцій в системі принципату за династії Юліїв-Клавдіїв. Керівник – доц. *В.В. Ткаченко.*

Снівак В. Українське неоязичництво (історія та сучасність). Керівник – доц. *М.О. Богун.*

Степаненко С. Хрестовий похід дітей. Керівник – доц. *О.М. Уманець.*

Яценко М. Інтернаціоналізація громадянського конфлікту в Іспанії 1936-1939 рр. Керівник – доц. *А.В. Ващенко.*

МАГІСТЕРСЬКІ РОБОТИ,
ВИКОНАНІ НА КАФЕДРІ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

2000

Безугла О. Основні напрямки діяльності Чернігівського губернського земства в роки Першої світової війни. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Наумчик О. Реформи П.Столипіна: підсумки та завдання вивчення. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Павленко Л. Є.А. Рихлік як етнолог. Керівник – проф. *В.О. Дятлов*.

2001

Коваленко І. Принципат Августа в античній історіографії. Керівник – доц. *В.В. Ткаченко*.

2002

Клеменчук Н. Д. Мілютін та “кавказьке питання”. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Руденко Н. Проблема Нагорного Карабаху в російсько-азербайджанських відносинах. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

Соловійова О. Історико-краєзнавча діяльність В.К. Щербакова. Керівник – доц. *В.В. Ткаченко*.

2003

Бойко А. Японо-радянські відносини після Другої світової війни. Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко*.

Дікан В. Утвердження держави Ізраїль (XX ст.). Керівник – ст. в. *В.І. Онищенко*.

2004

Висоцька В. Влада та церква в Західній Європі: особливості взаємовідносин в умовах тоталітарних режимів (20-40-і рр. XX ст.). Керівник – ст. в. *А.В. Ващенко*.

Лівак Л. Суспільно-політична діяльність М.І.Греча. Керівник – проф. *К.М. Ячменіхін*.

2005

Ищенко О. Архаїчні витоки нижчої міфології та народної магії (порівняльний аналіз скандинавської та слов'янської традицій). Керівник – доц. *О.М. Веремейчик*.

Мекушун О. Проблеми російсько-китайських відносин кінця XX – початку XXI ст. в громадській думці російського суспільства. Керівник – ст. викл. *В.І. Онищенко*.

2006

Бреденко Т. Національна проблема в Іспанії (1936-2005 рр.). Керівник – доц. *А.В. Ващенко*.

Бруй Ю. Імператор Траян та його доба. Керівник – доц. *В.В. Ткаченко.*

Іванова О. Боротьба з голодом та хлібозаготівельні кампанії наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. Керівник – доц. *А.В. Ващенко.*

Мусорова Н. Сапармурат Ніязов та його бачення новітнього Туркменістану. Керівник – доц. *І.В. Кондратьєв.*

Покришко О. Розвиток сільського господарства в Італії у ІІ ст. до н.е. – І ст. н.е. за даними античних авторів. Керівник – доц. *В.В Ткаченко.*

Слинько І. Єгипетська кампанія Наполсона Бонапарта: військово-політичний аспект. Керівник – проф. *В.О. Дятлов.*

З М І С Т

Кафедра всесвітньої історії: колективний портрет на тлі доби	3
Бібліографія наукових праць викладачів та співробітників кафедри всесвітньої історії.....	13
Участь викладачів та співробітників кафедри всесвітньої історії у наукових конференціях	107
Дипломні роботи, виконані на кафедрі всесвітньої історії.....	124
Магістерські роботи, виконані на кафедрі всесвітньої історії.....	136

Наукове видання

Дятлов В.О., Кондратьєв І.В., Ячменіхін К.М.

КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ
ЧЕРНІГІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Технічний редактор	О. Клімова
Верстка та макетування	О. Клімова
Комп'ютерний набір	О. Соловйова
Дизайн обкладинки	В. Лозовий

Підписано до друку 25.01.07. Формат 60х84 1/16.
Папір офсетний. Друк на різнографі.
Ум. друк арк. 8,13. Обл.-вид. 4,11.
Наклад 300 прим. Зам. №194.
Редакційно-видавничий відділ ЧДПУ імені Т.Г. Шевченка.
14013, вул. Гетьмана Полуботка, 53, к. 208.
Тел. 65-17-99.